

Η!

Ηδύφωνο

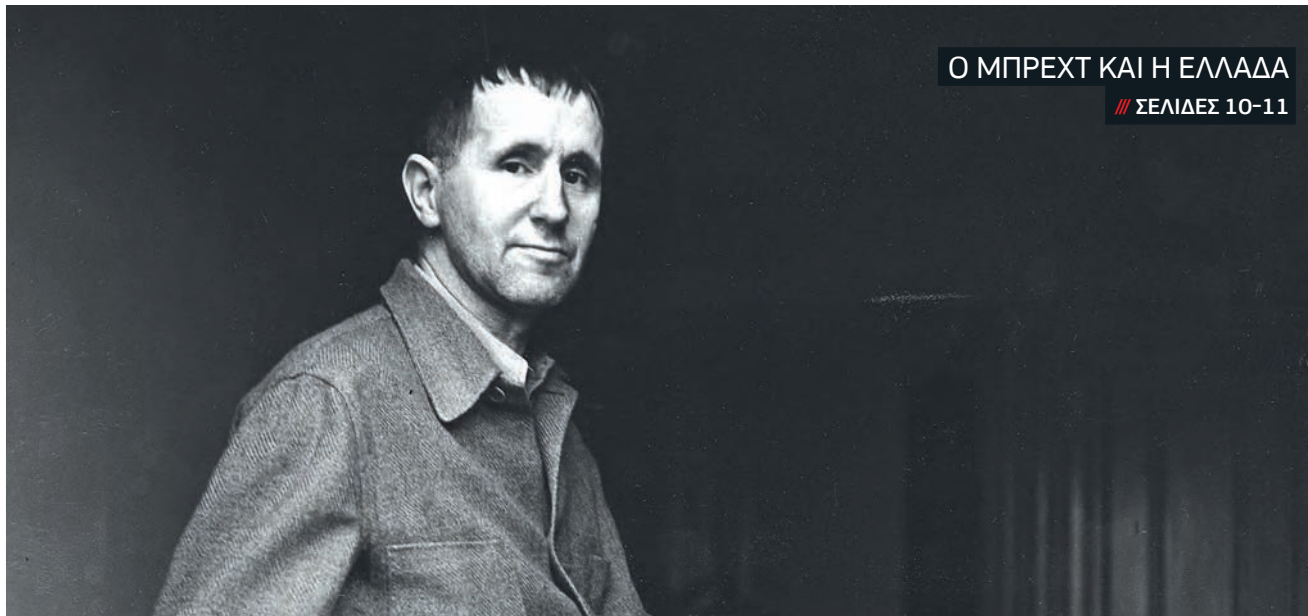
στα μονοπάτια του πολιτισμού

15.08.2015

www.simerini.com.cy

η σιμερίνη

Ο ΜΠΡΕΧΤ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

Ο ALLAN KAPROW ΚΑΙ Η
ΕΠΙΝΟΗΣΗ ΤΟΥ HAPPENING

// ΣΕΛΙΔΑ 4

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ
STAGGER LEE

// ΣΕΛΙΔΑ 6

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπαικτικά δυστυχισμένοι 🐣 Νίκος Καρούζος

ΚΙΜ ΛΟΝΓΚΙΝΟΤΟ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΕΙΝΑΙ ΓΕΝΟΥΣ ΘΗΛΥΚΟΥ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

quickreek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί
στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Άλλο γλύκα, άλλο κλίκα

Η κρίση έκανε έστω ένα καλό. Σιγά-σιγά στην αρχή και μετά απότομα, όπως έλεγε ο μέγιστος Ernest 'Papa' Hemingway, οι παρές άρχισαν πάλι να είναι δημιουργικοί πυρήνες και όχι κυλοί του anything goes

Νύξεις

Στη στήλη θα παρουσιάζονται πρόσωπα, πράγματα, πράξεις που αξίζουν την προσοχή μας. Μια rocket επιστήμη των ποιητικών καταστάσεων, που όσο απλώνεται ο ζόφος τόσο πιο χρήσιμη και κρίσιμη φαίνεται ότι είναι

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

1

Made in Mykonos

Το πάρτι που κάνει όλη την Ελλάδα και όχι μόνο να ταξιδέψει στη Μύκονο και να βρεθεί στην Ψαρού, έρχεται στο Macronissos Beach Club, στην Αγία Νάπα, το Σάββατο 15 Αυγούστου. Για πληροφορίες: 22458811.

2

Franky Rizado

Το Re.buke Lounge παρουσιάζει τον DJ και παραγωγό Franky Rizado. Με τα τραγούδια «Funky Noise» και «Story of Love» κατάφερε να γίνει γνωστός σε όλη την Ευρώπη και σήμερα Σάββατο θα σας χαρίσει μια αξέχαστη εμπειρία. Κρατήσεις στο 24626212.

3

Ο Σεφ

Μια ταινία για έναν απολυμένο σεφ, ο οποίος ξεκινά τη δική του επιχείρηση: μια κινούμενη καντίνα με γκουρμέ φαγητό. Τετάρτη, 19 Αυγούστου, στη Δημοτική παραλία Γεροσκήπου - Ατλαντίδα, 21:00. Είσοδος ελεύθερη. Τηλ.: 26932017.

4

Τρία παράθυρα και ένας απαγχονισμός

Μια οδυνηρή ιστορία για ένα χωριό, το οποίο αναγκάζεται να κλείσει τα μάτια μπροστά στον βιασμό γυναικών από σερβικές δυνάμεις κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Κόσοβο, το 1998-99. Πέμπτη, 20 Αυγούστου, 21:00, Θερινός κινηματογράφος Κωνσταντία.

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος. Βοηθός Υπεύθυνος Έκδοσης: Μαρία Μπνά. Συνεργάτες: Κώστας Παπαθανασίου, Γιάννης Ζελιανός, Μαρία Παφίτη, Ρωζάνη Νικολάου, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, Λογγίνος Παναγιώτης, Μάριος Αδάμου. Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopoulosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

Φεστιβάλ // Παρασκευή & Σάββατο, 21 & 22 Αυγούστου

5^ο Afro Banana Republic Festival

Ενα από τα πιο αναμενόμενα events του καλοκαιριού, το πέμπτο 5ο Afro Banana Republic Festival, θα δώσει μια ξεχωριστή πνοή στη δασική έκταση του Κόρνου με τον πιο εξωπραγματικό τρόπο. Φέτος μάλιστα θα είναι μεγαλύτερο και καλύτερο από κάθε άλλη χρονιά, έχοντας πλέον κερδίσει διεθνή αναγνώριση, ως ένα από τα καλύτερα ευρωπαϊκά φεστιβάλ που φέρουν τη διάκριση EFFE 2015-2016. Ταυτόχρονα ξεκινάει και μια μακρόχρονη συνεργασία με την Τράπεζα Κύπρου στον χώρο της καινοτομίας, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης στρατηγικής για την υποστήριξη σε δημιουργικές, νεανικές πρωτοβουλίες. Αυτό που θα συναντήσει ο ακροατής φέτος δεν είναι τίποτα λιγότερο από εκρηκτικούς ήχους από καλλιτέχνες της ντόπιας αλλά και της διεθνούς μουσικής σκηνής, σε τρία

stages, που θα συνδυαστούν με μια ονειρική αισθητική, καθώς και με τα πιο αντισυμβατικά performances, εκεί που το εξωπραγματικό δίνει ραντεβού με το φανταστικό, για να πουν κοκτέιλ εκπλήξεων, σε ένα ζωντανό καλοκαιρινό διήμερο, μακριά από την καθημερινότητα.

Περιλαμβάνονται ξεσηκωτικοί Afrobeat ρυθμοί, World Music, Φλαμένκο, Ska, Reggae, Funk και Post-Funk, Disco, Techno, House και όχι μόνο. Επίσης θα λάβουν χώρα 10 δώδεκα δημιουργικά projects, διαδραστικής φύσης και θεατρικού χαρακτήρα που συμπληρώνουν τη συνολική εμπειρία.

Παρασκευή & Σάββατο - 21 & 22 Αυγούστου

Οι πύλες ανοίγουν στις 2.00 μ.μ. στις 21 Αυγούστου και κλείνουν στις 3.00 μ.μ., στις 23 Αυγούστου. Δασική έκταση

Κόρνου, Επαρχία Λάρνακας.

Εισιτήρια: 15 ευρώ για τη μια μέρα, 20 ευρώ για το διήμερο. Προπώληση στην ιστοσελίδα του Φεστιβάλ και στις πιο κάτω τοποθεσίες:

Λευκωσία:

The Funky Stores: Old Town Nicosia (22101593), Aglangia (22330196) Χαράτσι Καφερείον, New Division Pub, A kcoffee project (99559776)

Λεμεσός:

Σουσάμι

Λάρνακα:

Old Market St. (24250101)

Εισιτήρια θα πωλούνται και στην είσοδο του φεστιβάλ. Παιδιά κάτω των 12 ετών δικαιούνται δωρεάν είσοδο.

Για περαιτέρω πληροφορίες για το φεστιβάλ καθώς και το πλήρες line up με πληροφορίες για όλους τους μουσικούς, επισκεφτείτε το www.afrobananarepublic.com.

Facebook: TheAfroBananaRepublic

**Μύθος και
Σεξουαλικότητα**

Στις διάφορες, πλούσιες αποχρώσεις του μύθου στη δυτική σκέψη, βλέπουμε τον έρωτα και το σεξ είτε να εξυψώνεται και να ανυμνείται, είτε να εξοβελίζεται στα τάρταρα, να καταπιέζεται και καταδικάζεται

**Θανάσης
Παπακωνσταντίνου**

Ο καλλιτέχνης και οι μόνιμοι συνεργάτες του θα προσπαθήσουν να προσφέρουν απόλαυση και στοχασμό, παίζοντας και τραγουδώντας για τα απλά και τα περίπλοκα, στη συναυλία της ερχόμενης Κυριακής, 23 Αυγούστου

**Φράξια
Κόκκινος Στρατός**

Ομάδα αντάρτικου πόλης, που δημιουργήθηκε το 1970 στη Γερμανία και παρέμεινε ενεργή μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '80. Η πτώση του Τείχους του Βερολίνου, το 1989, την παρέδωσε στις χαμένες ψευδαισθήσεις της

Μουσική // Θανάσης Παπακωνσταντίνου

Παρέα με τον Θανάση

Θανάσης Παπακωνσταντίνου και οι μόνιμοί -τα τελευταία χρόνια- συνεργάτες του θα προσπαθήσουν κι αυτό το καλοκαίρι να προσφέρουν απόλαυση και στοχασμό παίζοντας και τραγουδώντας για τα απλά και τα περίπλοκα, με οδηγό την παράδοση από τη μια και τον μαγικό ρεαλισμό από την άλλη, στη συναυλία της ερχόμενης Κυριακής, 23 Αυγούστου.

Γεννημένος στον Τύρναβο του Νομού Λάρισας το 1959, ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου σπούδασε Μηχανολόγος Μηχανικός στο Α.Π.Θ. Η πρώτη συμμετοχή του στη δισκογραφία ήταν σε δίσκο του Βασίλη Παπακωνσταντίνου. Ο καλλιτέχνης ζει στη Λάρισα και περιοδεύει ανά την Ελλάδα δίνοντας συναυλίες, ενώ έχει συνεργαστεί με μερικούς από τους ση-

μαντικότερους Έλληνες μουσικούς. Στις ηχογραφήσεις, στις παραγωγές και στις συναυλίες του έχουν συμμετάσχει εκτός των άλλων οι Γιάννης Αγγελάκας (φωνή), Σωκράτης Μάλαμας (φωνή), Μάρθα Φριτζήλα (φωνή), Γιώργος Μιχαήλ (φωνή), Γιάννης Χαρούλης (φωνή), Μπάμπης Παπαδόπουλος (κιθάρες), Γιώργος Μπαντούκ Αποστολάκης (κιθάρες, πλήκτρα, φουσαρμόνικα), Αλέξης Αποστολάκης (τύμπανα), Δημήτρης Μπασάλας (κοντραμπάσο), Δημήτρης Μυστακίδης (κιθάρα, λαούτο, τζουράς), Φώτης Σιώτας (φωνή, βιολί, πλήκτρα), Παντελής Στόικος (τρομπέτα, καβάλ), Φλώρος Φλωρίδης (πνευστά), Κώστας Παρίσης (κιθάρες), Τάσος Μισυρλής (τσέλο), Μιχάλης Χανιώτης (μπουζούκι), Florian Micuta (πλήκτρα). Οι σημαντικότεροι προσωπικοί του δίσκοι θεωρούνται οι: Αγία Νουσταλία, Βρα-

χνός προφήτης, Αγρύπνια, Διάφανος, Πρόσκληση σε δείπνο κωνιάου κ.ά.

Στην πολυαναμενόμενη συναυλία της ερχόμενης Κυριακής στα Λύμπα, αναλυτικά, μαζί του θα είναι οι: Ματούλα Ζαμάνη: τραγούδι, Δημήτρης Μυστακίδης: κιθάρα, λαούτο και φωνή, Ανδρέας Πολυζωγόπουλος: τρομπέτα, φλικόρνο, Σωτήρης Ντούβας: τύμπανα, Κώστας Παντέλης: ηλεκτρική κιθάρα, Κωστής Χριστοδούλου: πλήκτρα, Αντώνης Μαράτος: ηλεκτρικό μπάσο, Γιάννης Αντωνιάδης: κλαρίνο, Αλέξανδρος Κτιστάκης: κιθάρα, τραγούδι. Στον ήχο ο Μάκης Πελοπίδας και ο Κλεάνθης Καραπιέρης και στο φωτισμό ο Χρίστος Λαζαρίδης.

Χώρος: Κοινοτικό Πάρκο Λυμπίων (Λύμπα, Λευκωσία 2566, Κύπρος)
Ωρα: 21:00
Είσοδος: 20 ευρώ
Πληροφορίες: 99810011

Μουσική // Συναυλία ινδικής κλασικής μουσικής

Η Ινδή δεξιότεχνος του σιτάρ από τη βόρεια Ινδία, Reshma Shrivastava, σε ένα ρεσιτάλ ινδικής κλασικής μουσικής στο Τεχνόπολις 2ο στην Πάφο, τη Δευτέρα, 17 Αυγούστου. Η Reshma Shrivastava γεννήθηκε σε οικογένεια μουσικών στο Αλλάχαμπαντ της Βόρειας Ινδίας. Ήταν 6 ετών όταν ξεκίνησε να μαθαίνει Σιτάρ. Ο θεός της, καθηγητής Σατίς Τσάντρα, μουσικός από την παράδοση του Ραβί Σάνκαρ, ήταν ο πρώτος της δάσκαλος ενώ ο πατέρας της, καθηγητής Γκίριτζ Σριβάσταβα, δεξιότεχνος της

τάμπλα, της μετέδωσε από πολύ ωρίς το πάθος του για τη μουσική. Σε ηλικία 8 ετών, έδωσε την πρώτη της συναυλία και ξεκίνησε να παίζει για το ινδικό κρατικό ραδιόφωνο. Ολοκλήρωσε τις μουσικές σπουδές της στο Πανεπιστήμιο του Αλλάχαμπαντ από όπου αποφοίτησε με Μάστερ. Η χαρισματική μουσικός έχει βραβευθεί αρκετές φορές στην Ινδία για την προσφορά της στη μουσική και έχει δώσει πολλές συναυλίες στη χώρα της και στο εξωτερικό. Κρατήσεις και πληροφορίες: 70002420.

Εκδήλωση // The Charity Show with Love

Η Refan Parfumerie & Cosmetique παρουσιάζει The Charity Show with Love την Πέμπτη, 20 Αυγούστου στις 22:00 το βράδυ στο Dolce Club στη Λεμεσό. Όλα τα καθαρά έσοδα του Show θα δοθούν για την οικονομική ενίσχυση του Συνδέσμου Φίλων της Παιδικής Στέγης Λεμεσού. Τρεις καταξιωμένοι Σχεδιαστές μόδας, ο Μιχάλης Λάζος, η Παυλίνα Νικολάου μαζί με την εταιρεία La Dolce Vita και ο Κρίστο Αβραάμ ετοιμάζουν να εντυπωσιάσουν το κοινό με τις δημιουργίες τους. Μαζί τους στην σκηνή δεκατρείς

τραγουδιστές και μπάντες: Vegas, Αποστολία Ζών, Kings, Μαλού, Νικηφόρος, Lava Feat. Γεωργία Βρανά, Αντωνία Στυλιανού, Νία Μπαλάφα, Κυριάκος Ζήνωνος, Κωνσταντίνος Μιχαηλοπούδης, Τζούλιο Feat. Eirina. Τιμή εισόδου 10 ευρώ το άτομο. Για πληροφορίες και κρατήσεις καλέστε στο 96826361 και στο 25314900, 96546664. Εισιτήρια προπωλούνται από το Σάββατο 8/8/2015 σε όλα τα καταστήματα της εταιρείας Refan στο My Mall Limassol, Kings Avenue Mall Paphos, Σταυρού και Ονασαγόρου στη Λευκωσία.

Κινηματογράφος // Τιμπουκτού (Timbuktu)

Τοποθετημένη στις πρώτες μέρες της κατάληψης του Τιμπουκτού από φανατικούς τζιχαντιστές το 2012, και στηριγμένη σε αληθινά γεγονότα, η νέα ταινία του Αφρικανού σκηνοθέτη είναι ένα υπόκωφο και αιχμηρό δράμα για τις καθημερινές πιέσεις και αντιστάσεις συνθησιμένων ανθρώπων σε μια πόλη υπό κατάληψη από ξένους φονταμενταλιστές. Φωτεινό, λυρικό και ποιητικό, το εμβληματικό Τιμπουκτού του Σισσάκ αποτελεί μια συγκινητική κατάθεση ψυχής πάνω στην ανθρώπινη θέληση,

που καταφέρνει και αντιστέκεται στον τρόπο κάθε απολυταρχικού καθεστώτος. Πρωταγωνιστούν: Ibrahim Ahmed, Abel Jafri, Toulou Kiki, Layla Walet Mohamed. Δευτέρα, 17 Αυγούστου, 20:30 - 22:10, στο Σπίτι του Εθελοντή, Λεωφόρος Γρίβα Διγενή, στην Λάρνακα. Η ταινία προβάλλεται με τη χορηγία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και απευθύνεται σε κοινό ηλικίας 18 και άνω. Είσοδος σε παιδιά κάτω των 18 επιτρέπεται μόνο με γονική συναίνεση. Είσοδος: €5 (€3 για τα μέλη).

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Αφιέρωμα // Ο καλλιτέχνης, που θέλει να προκαλέσει τη συμμετοχή του θεατή, γράφει: «Στην παρούσα έκθεση, δεν ερχόμαστε για να δούμε κάτι» («Σημειώσεις για τη δημιουργία μιας συνολικής τέχνης», 1958)

Ο Αμερικανός εικαστικός καλλιτέχνης Άλαν Κάπρου - Allan Kaprow (1927-2006) επινόησε, κάπου στα μέσα του '50, μια νέα μορφή έκφρασης, που η γρήγορη επιτυχία της ξεπερνά τα όρια του κόσμου της τέχνης: το happening. Πράγματι, όταν συμβαίνει ένα απροσδόκητο, αυθόρμητο, συλλογικό και θορυβώδες γεγονός, ο Τύπος το χαρακτηρίζει με ευκολία «happening». Η κοινή χρήση αυτού του όρου (που προέρχεται από το ρήμα to happen, «συμβαίνει») γενικεύτηκε ταχύτατα.

Τα αρχικά ψήγματα

Ανατρέχοντας στο παρελθόν, διαφαίνεται μια λογική αλληλουχία. Ως φοιτητής, ο Άλαν Κάπρου είχε παρακολουθήσει μαθήματα με τον Τζον Κέιτζ, τον δημιουργό, μαζί με τον Μερς Κάνινγαμ, ενός «event» στο Black Mountain College (1952), στο οποίο συμμετείχε επίσης ο Ρόμπερτ Ράου-σενμπεργκ. Επρόκειτο για ένα αξεχαστο χαοτικό κολάζ καλλιτεχνικών και ανομοιογενών εκδηλώσεων που παρουσιάζονταν ταυτόχρονα στο κοινό: μουσική, χορός, απαγγελία, ζωγραφική,

λαμπερές προβολές.

Το 1958, ο Κάπρου δημοσιεύει στο περιοδικό «Art News» ένα κείμενο ιστορικής σημασίας: «Η κληρονομιά του Τζάκσον Πόλοκ». Η ανάλυσή του των «Drip Paintings» προσπαθεί να αποδείξει ότι αυτοί οι πίνακες των πολύ μεγάλων διαστάσεων καλύπτουν όλο τον χώρο της αίθουσας στην οποία εκτίθενται. Έτσι, ο θεατής βρίσκεται ταυτόχρονα και μέσα στο έργο και απέναντί του. Θα λέγαμε καλύτερα ότι αυτοί οι πίνακες τον καλούν να αναβιώσει τη διαδικασία της δημιουργίας τους και να γίνει συμμετέχων της δημιουργικής περιπέτειας. Όμως μία τέτοια εκτέλεση περιορίζει τις δυνατότητες για συνέχιση της ζωγραφικής: ο καλλιτέχνης που δεν επιθυμεί να ακολουθήσει ένα παιχνίδι παραλλαγών σύμφωνα με την αισθητική του Πόλοκ οφείλει να επεκτείνει αυτή την αισθητική ακολουθώντας άλλες οδούς.

Τα πρώτα «happenings»

Ο Κάπρου καταφεύγει στο περιβάλλον. Εκθέτει στη «Hansa Gallery» (Νέα Υόρκη, 1958) ένα σύνολο διάφορων υλικών μέσα στο οποίο θα πρέπει να εισχωρήσει ο φιλότεχνος, που μέχρι τότε

είχε συνθίσει να έρχεται αντιμέτωπος με έργα υποταγμένα στο γούστο του. Ο καλλιτέχνης, που θέλει να προκαλέσει τη συμμετοχή του θεατή, γράφει: «Στην παρούσα έκθεση, δεν ερχόμαστε για να δούμε κάτι» («Σημειώσεις για τη δημιουργία μιας συνολικής τέχνης», 1958). Αφού έβαλε πρώτα τον θεατή μέσα στο ίδιο το έργο, αυτό που του μένει είναι να τον καταστήσει ενεργό μέλος της τέχνης. Και έτσι επινοεί το «Happenings in Six Parts», που παρουσιάστηκε στη «Reuben Gallery» (Νέα Υόρκη, 1959). Στο έντυπο του προγράμματος αυτής της εκδήλωσης, ο καλλιτέχνης περιγράφει το σύνολο των υλικών που χρησιμοποιήσε. Σε καθεμιά από τις τρεις αίθουσες της γκαλερί, οι οποίες έχουν ποικίλους φωτισμούς, συναντάμε και μια διαφορετική περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Εκτός των κολάζ και των πολλών ετερόκλητων αντικειμένων, έχουν επίσης τοποθετηθεί 70-100 καθίσματα. Οι προσκεκλημένοι αλλάζουν καρέκλα ακολουθώντας κάποιες αριθμημένες κάρτες. Προβάλλονται διαφάνειες, μεγάφωνα μεταδίδουν βίαιους ηλεκτρονικούς ήχους και πραγματοποιούνται διάφορα απλά δρώμενα, ενώ κανένα από αυτά δεν επαναλαμβάνεται

με τον ίδιο τρόπο.

Η εδραίωση κι ο πρωτεργάτης Κάπρου

Το «happening» κάποιες φορές μοιάζει με θεατρικό αυτοσχεδιασμό. Ωστόσο, καθώς προέρχεται από την εικονογραφική παράδοση και τις παραλλαγές της (κολάζ, ασεμπλάζ, περιβάλλον), αυτός ο τρόπος έκφρασης συνδέεται με την παράδοση των πλαστικών τεχνών, το διευρυμένο πεδίο των άλλοτε καλών τεχνών. Ο Κάπρου, εξάλλου, φρόντισε να εδραιώσει αυτή τη σχέση. Από την άλλη μεριά, διεκδικεί μια προσέγγιση της καθημερινότητας, με τα προβλήματα της, τις αστειοτήτες της και τα τεράστια αποθέματα της σε απροσδόκητα γεγονότα. Αυτή η στενή σύνδεση της ζωής με την τέχνη ήταν τότε μια από τις μεγαλύτερες φιλοδοξίες πολλών νέων καλλιτεχνών. Το «happening» φάνηκε να είναι ο καλύτερος τρόπος για την πραγμάτωσή της. Στις ΗΠΑ, μετά τον Κάπρου, οι Τζιμ Ντάνιν, Κλάες Όλντενμπουργκ, Ρόμπερτ Γουίτμαν, Ρεντ Γκρουμς και σύντομα πολλοί άλλοι υιοθετούν αυτή τη νέα μορφή έκφρασης. Κατόπιν διαδίδεται στο δυτικό κόσμο. Στη Γαλλία, ο Ζαν-

Ζακ Λεμπέλ πραγματοποιεί, από το 1960 και μετά, πολλά «happenings» εκ των οποίων ορισμένα παραμένουν αξεχαστα, ενώ το 1966 εκδίδεται ένα βιβλίο του πάνω σε αυτό το θέμα. Ο Κάπρου ήταν ο πρωτεργάτης ενός ευρύτερου κινήματος που έχει ως στόχο την πράξη και όχι την παρουσίαση του αποτελέσματός της, παγιωμένου μέσα σε ένα έργο. Συχνά τα «happenings», προκειμένου να εκφράσουν την αμφισβήτησή τους, καταφεύγουν εύκολα στην πρόκληση και το γκρέμισμα των ταμπού, ώστε να δημιουργήσουν χώρους ελευθερίας. Ίσως αυτός είναι ένας από τους λόγους που δύσκολα μπορεί να τους δοθεί κάποιος ορισμός. Τα «happenings» συνυπάρχουν με τα θεάματα και τις δράσεις. Αλλά αυτές οι δύο τελευταίες μορφές παρέμβασης συνήθως δεν ζητούν τη συμμετοχή του κοινού (εξάλλου, πολλές δράσεις, καταγραμμένες από τη φωτογραφία ή το βίντεο, εκτυλίσσονταν χωρίς τον θεατή).

Πάντως, όπως και να έχει, το «happening» επέβαλε μια διεύρυνση της έννοιας των πλαστικών τεχνών και συνέβαλε στην αλλαγή της αντίληψης περί του έργου, εξιδανικεύοντας την ιδέα του εφήμερου.

www.simerini.com.cy

Φράξια Κόκκινος Στρατός

Αναδρομές // Ομάδα αντάρτικου πόλης, που δημιουργήθηκε το 1970 στη Γερμανία και παρέμεινε ενεργή μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '80

«**Η** σημασία της 'Φράξιας Κόκκινος Στρατός' έχει ξεπεραστεί». Τον Δεκέμβριο του 1996, σε μια επιστολή που απευθυνόταν στην καθημερινή βερολινέζικη εφημερίδα «Junge Welt», οι επικεφαλής της «Φράξιας Κόκκινος Στρατός» («Rote Armee Fraktion, RAF») αναγνώριζαν οι ίδιοι, με αυτή τη διατύπωση, το οριστικό τέλος μιας εποχής. Στην πραγματικότητα, επρόκειτο περισσότερο για την επιβεβαίωση μιας αλήθειας: από το 1977, η «RAF» δεν είχε κατορθώσει να ανασάνει μετά τη σύλληψη ή τον θάνατο των ιστορικών ηγετών της. Η πτώση του Τείχους του Βερολίνου το 1989, και μαζί με αυτήν η κατάρρευση των δημιουργών του, την παρέδωσε στις χαμένες ψευδαισθήσεις της.

Η «Φράξια Κόκκινος Στρατός» (ή για τα Μ.Μ.Ε. η συμμορία του Μπάαντερ) γεννήθηκε τον Ιούνιο του 1970 με την ήττα της φοιτητικής εξέγερσης του '60 στο Δυτικό Βερολίνο. Οι ιδρυτές της, ο Αντρέας Μπάαντερ και η Γκούντρουν Ένσλιν, που θα συναντήσουν αργότερα την Ουλρίκε Μάινχοφ, είναι παιδιά του γερμανικού οικονομικού θαύματος. Γιατί ρίχνονται στην ένοπλη πάλη; Στην αρχή από ψυχολογική αντίδραση: η ιδέα ότι η γενιά των γονιών τους μπόρεσε, σχεδόν στο σύνολό της, να επιδοκιμάσει, αν όχι να αποδεχτεί, τον

ναζισμό τους είναι εντελώς ανυπόφορη και ελπίζουν με τη στρατηγική τους του χάους να ξορκίσουν αυτό το Κακό που, κατά τη γνώμη τους, κυλάει στις φλέβες του γερμανικού λαού. Η Σχολή της Φρανκφούρτης και ο Χέρμπερτ Μαρκούζε θα προσφέρουν σε αυτό το σύμπλεγμά τους μια ιδεολογική βάση. Όμως μπορούμε να περιορίσουμε αυτή τη στράτευσή τους σε μια ακραία αντίληψη του αρχικού λάθους: ήταν ένας τρόπος για τους μαχητές της «RAF» να «απελευθερωθούν» έτσι, ο αγωνιστής είναι το απελευθερωμένο έδαφος. Η «RAF» φέρνει μια νέα αντίληψη γι' αυτό που ονομάζει «το επαναστατημένο άτομο»: ούτε η τάξη ούτε από μόνος του ο λαός, ο επαναστάτης είναι αυτός που διαλέγει να πάρει τα όπλα που κρατά το κράτος, ο κορυφαίος εχθρός.

Οι δύο πιο θεαματικές πράξεις της «RAF» είναι, στις 24 Μαΐου 1972, η έκρηξη μιας βόμβας στην αμερικανική συνοικία Χάιντελμπεργκ, που είχε στόχο έναν υπολογιστή ο οποίος προγραμματίστηκε τους αμερικανικούς βομβαρδισμούς στο Βιετνάμ, και ύστερα η απαγωγή του προέδρου των Γερμανών Εργοδοτών, του Χανς Μάρτιν Σλάγιερ, παλιού μέλους των SS, στις 5 Σεπτεμβρίου 1977. Εν τω μεταξύ, τα «μολυβένια χρόνια» θα ρίξουν τη σκιά τους σε ένα μεγάλο κομμάτι της νεολαίας και της γερμανικής διανοήσης, γεγονός που θα οδηγήσει τον Χάινριχ Μπελ να

διαμαρτυρηθεί για τις δυσφημιστικές εκστρατείες των οποίων ήταν το αντικείμενο, ενώ ψηφίστηκαν και έκτακτα μέτρα από το Κοινοβούλιο. Εκείνα τα χρόνια σημαδεύτηκαν από θανάτους (η αυτοκτονία της Ουλρίκε Μάινχοφ στις 9 Μαΐου 1976, η δολοφονία του εισαγγελέα Ζίφφριντ Μπούμπακ στις 8 Απριλίου 1977), ενώ ταυτόχρονα εμφανίστηκαν νέες ομάδες ένοπλης πάλης πέρα από το Ρήνο: το κίνημα της 2ας Ιουνίου, που απήγαγε τον Πέτερ Λόρεντς, βουλευτή του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος του Βερολίνου, στις 27 Φεβρουαρίου 1975, καθώς και οι Επαναστατικοί Πυρήνες. Τα χρόνια εκείνα είχαν επίσης σημαδευτεί από τη συμβολική επίσκεψη, στις 4 Δεκεμβρίου 1974, του Ζαν-Πολ Σαρτρ στον Μπάαντερ που έκανε απεργία πείνας. Βγαίνοντας από τη φυλακή του Σταμχάιμ, ο Γάλλος φιλόσοφος, πιστός στο απόφθεγμα του «έχουμε πάντα δικαίωμα να επαναστατούμε», αντέκρουσε τις κατηγορίες των Μ.Μ.Ε. για τον ψυχοπαθή χαρακτήρα του Μπάαντερ.

Ο κομάντο που είχε απαγάγει τον Σλάγιερ απαιτούσε, σαν αντάλλαγμα για την απελευθέρωσή του, να απελευθερωθεί ο Μπάαντερ και άλλοι δέκα κρατούμενοι. Η σύγκρουση κορυφώθηκε όταν ένας Παλαιστίνιος κομάντο έκανε αεροπειρατεία σε ένα αεροπλάνο της Λουφτγκάνσα για την υποστήριξη των αιτημάτων της «RAF». Τη νύχτα

της 17ης προς 18ης Οκτωβρίου 1977, ο Μπάαντερ και δύο σύντροφοί του βρέθηκαν νεκροί στα κελιά τους. Αυτοκτόνησαν, θα πει το γερμανικό κράτος· δολοφονήθηκαν σύμφωνα με άλλες πηγές. Την επομένη, το πτώμα του Σλάγιερ βρέθηκε στο πορτογαλικό ενός αυτοκινήτου στη Μουλχάουζ. Η «Libération» κυκλοφόρησε με τίτλο: «Η RAF, ο αγώνας των τεράτων». Έκλεισε μια εποχή. Στη συνέχεια η «RAF» θα ακολουθήσει έναν αισθητά διαφορετικό δρόμο, που θα την οδηγήσει στη συνεργασία με την αστυνομία της Ανατολικής Γερμανίας και ύστερα στην εξαφάνισή της μέχρι τη δόλωση του 1996.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Γιάννης Ζελιαναίος // giannizelianiios@yahoo.gr

Αναδρομές // Η ιστορία του Stagger Lee, μέσα στα χρόνια, πήρε πολλές μορφές και βερσιόν κι από στόμα σε στόμα απέκτησε διαφορετικά κεφάλαια, γενόμενη ένας αμερικανικός λαογραφικός μύθος

Ένας μύθος από στόμα σε στόμα

THE STORY OF Stagger Lee

Οι ξέρουν την ιστορία του Τζακ του Αντεροβγάλτη που δολοφόνησε πέντε ιερόδουλες και ύστερα εξαφανίστηκε από προσώπου γης. Πολλοί είναι εκείνοι που γνωρίζουν την παράνοια του Charles Manson και της «φαμίλιας» του που την οδήγησε σε αποτρόπαια εγκλήματα, χωρίς ποτέ ο ίδιος να βιάσει τα χέρια του με αίμα. Ακόμα περισσότεροι είναι εκείνοι που έμαθαν μέσα από μια ταινία για το πιο επικίνδυνο ζευγάρι ληστών, τους Bonnie and Clyde, που έσπειραν τρόμο και άφησαν μερικά πτώματα στο διάβα τους. Αυτοί και πολλοί περισσότεροι στυγεροί δολοφόνοι κι εγκληματίες έγραψαν τα ονόματά τους στη σύγχρονη ιστορία, εμπνέοντας πολλούς σκηνοθέτες να τους κάνουν ταινίες, ζωγράφους να τους μετατρέψουν σε πίνακες, πεζογράφους και ποιητές να τους χωρέσουν σε αράδες και μουσικούς να τους κάνουν τραγούδια, δίσκους κι ονόματα των συγκροτημάτων τους. Οι δολοφονίες και οι εγκληματίες ανέκαθεν έλκυαν τη rock n roll μυθολογία κι ένας από τους πιο χιλιοτραγουδιμένους ανθρώπους που τράβηξε όπλο και έστειλε στον άλλο κόσμο τον φίλο του ήταν και ο Lee Shelton ή κατά κόμον και τραγουδιών Stagger Lee.

Χριστούγεννα του 1895 και δύο

Αφροαμερικανοί φίλοι τα πίνουν γερά στο σαλούν του Bill Curtis στο Missouri του Tennessee. Ο μοναχικός νταβατζής Lee Shelton, επονομαζόμενος και Stag Lee ή Stack Lee για κάποιους, ξεκινά με τον φίλο του και άνθρωπο του υπόγειου εγκλήματος της εποχής, τον Billy Lyons, να διαφωνούν για τα πολιτικά. Ο Lyons πάνω στον λεκτικό καβγά τους, με μιαν απότομη κίνηση, αρπάζει το καπέλο του Shelton αρνούμενος να του το δώσει πίσω. Η μεγάλη προσβολή για εκείνη την εποχή δεν περνάει έτσι, ο Stag Lee τραβάει το όπλο του, πυροβολεί και σκοτώνει τον Lyons, παίρνει πίσω το καπέλο του και φεύγει ανενόχλητος μέσα από το σαλούν όπου υπήρχαν μόνο Αφροαμερικανοί, για να συλληφθεί λίγο αργότερα από τον σερίφη της περιοχής.

Η εν λόγω ιστορία μέσα στα χρόνια πήρε πολλές μορφές και βερσιόν κι από στόμα σε στόμα απέκτησε διαφορετικά κεφάλαια, γενόμενη ένας αμερικανικός λαογραφικός μύθος, με τον Stag Lee να κηρύσσεται άτυπα ως ο πρώτος αδυσώπητος μαύρος γκάνγκστερ! Σε κάποιες εκδοχές έχει ειπωθεί πως ο Shelton έχασε το καπέλο του στα χαρτιά από τον Lyons και ύστερα τον σκότωσε για να το πάρει πίσω ενώ όταν συνελήφθη, ο δικαστής αρνήθηκε να του προσάψει κατηγορίες, φοβούμενος

πως ο Lee θα τον εκδικούνταν με τον πιο άγριο τρόπο. Οι περισσότεροι τραβηγμένες και αυτές που εξιστορούνταν για να φάνε τα μικρά παιδιά το φαί τους λένε πως όταν ο Stag Lee εκτελέστηκε και πήγε στην κόλαση ήταν τόσο μοχθηρός, που κατέκτησε το βασίλειο του Διαβόλου και το μετέτρεψε στον δικό του παράδεισο. Κάπου εκεί τελειώνουν οι μύθοι και οι σκλάβοι στα βαμβακοχώραφα αρχίζουν να τραγουδούν την ιστορία του Stagger Lee.

Stack-a-Lee

Οι επίσημες αναφορές για την πρώτη δημόσια μουσική εκτέλεση της ιστορίας χρονολογείται δύο χρόνια μετά το δολοφονικό συμβάν, όταν το 1897 ο θορυβώδης πιανίστας Prof. Charlie Lee θα παρουσιάσει στο κοινό του το τραγούδι Stack-a-Lee. 26 χρόνια αργότερα θα έρθει η πρώτη του επίσημη ηχογράφιση από τη χορωδιακή μπάντα Waring's Pennsylvanians και το 1923 ο Stag θα γίνει επιτυχία. Ο φονιάς του τραγουδιού είχε ήδη πεθάνει στη φυλακή 11 χρόνια νωρίτερα και η δολοφονική κληρονομιά του ξεκινούσε το μουσικό ταξίδι της. Την περίοδο εκείνη το κομμάτι θα γίνει γνωστό ως Skeeg-a-Lee Blues, ενώ μετέπειτα θα καθιερωθεί ως Stack O' Lee. Σε εκείνη την προπολεμική περίοδο, από τις

πιο σημαντικές εκτελέσεις βρίσκουμε εκείνες των Duke Ellington το 1927, του Cab Calloway το '31 και του Woody Guthrie το '41. Το 1958 ο Lloyd Price θα το κυκλοφορήσει ως σαρανταπεντάρι, δίνοντάς του τον τίτλο με τον οποίο είναι γνωστό ως σήμερα. Ο Stagger Lee θα σαρώσει όλα τα charts της εποχής με την εκτέλεση του Price, ενώ μετέπειτα το περιοδικό «Rolling Stone» θα το τοποθετήσει μέσα στον κατάλογο με τα 500 καλύτερα τραγούδια όλων των εποχών. Το Stagger Lee απ' εκεί και πέρα θα διασκευαστεί από μια λίστα τραγουδιστών και συγκροτημάτων που δεν έχει τελειωμό. Επιγραμματικά θα αναφέρουμε τους πιο σημαντικούς: James Brown, Fats Domino, Dr John, Bill Haley, Tim Hardin, Jerry Lee Lewis, Johnny Otis, Wilson Pickett, Ike and Tina Turner, Grateful Dead και πολλοί ακόμα. Οι Clash το 1979 θα πουν την ιστορία του Lee Shelton με το Wrong 'Em Boyo, που βρίσκεται μέσα σε ένα από τα καλύτερα άλμπουμ όλων των εποχών, το London Calling, ενώ το τραγούδι σίγουρα δεν θα ξέφευγε από τον Bob Dylan, που στηριζόμενος στην εκτέλεση του Frank Hutchison θα τραγουδήσει το Stack A Lee για λογαριασμό του δίσκου του World Gone Wrong το 1993, πηγαινόντας την ιστορία ακόμα παραπέρα, αφού στο

εξώφυλλο φωτογραφίζεται με ένα καπέλο, σαφή αναφορά στο αντικείμενο που έφερε το κακό. Τρία χρόνια αργότερα, ο Nick Cave με τους Bad Seeds θα βγάλουν παγανιά τις Δολοφονικές Μπαλάντες τους (Murder Ballads) και το δικό του Stagger Lee θα πει την ιστορία από τα χείλη του Shelton. Το τραγούδι θα γίνει για ακόμα μια φορά τέρστια επιτυχία και οκτώ χρόνια αργότερα οι Black Keys, όταν ήταν ακόμα στα σπάργανά τους, θα το πουν ως Stack Shot Billy για λογαριασμό του τρίτου άλμπουμ τους. Ο Quentin Tarantino που λατρεύει τους φόνους για ασήμαντους λόγους στις ταινίες του θα χρησιμοποιήσει την εκτέλεση των Pacific Gas & Electric ως Staggolee, για λογαριασμό του soundtrack Death Proof, ενώ ο αγαπημένος του ηθοποιός Samuel Jackson, σε μιαν άλλη ταινία, θα δείξει τις ερμηνευτικές δυνατότητές του τραγουδώντας για τον πρώτο bad motherfucker gangster!

Μπορεί τελικά ο Lee Shelton να μην είναι από τους πιο γνωστούς δολοφόνους που τράβηξαν σκανδάλη σε τούτον τον κόσμο, αλλά ως Stagger Lee υπήρξε ένας από τους πιο τραγουδιμένους φονιάδες που η ιστορία του, μέσα σε εκείνο το σαλούν, θα βγάλει ακόμα το καπέλο της σε χιλιάδες μουσικούς ανά τον κόσμο.

Άλλο γλύκα, άλλο κλίκα

Σύντομες Ιστορίες // Η κρίση έκανε έστω ένα καλό. Ξεκαθάρισε και πάλι το τοπίο. Σιγά-σιγά στην αρχή και μετά απότομα, όπως έλεγε ο μέγιστος Ernest 'Papa' Hemingway, οι παρέες άρχισαν πάλι να είναι δημιουργικοί πυρήνες και όχι κυλοί του anything goes

Φωτογραφία. Λεζάντα: Ο Μάνος Χατζιδάκις δεσπάζει στην Πλατεία Καρύτση. © Marili Zarkou

έρουμε ότι οι παρέες φτιάχνουν ιστορίες, ακόμα και την Ιστορία. Και οι παρέες στεγάζονται σε φιλόξενα στέκια, όπου κυριαρχεί λυτρωτικά ένας αυστηρός, καίτοι άτυπος, κώδικας τιμής. As θυμηθούμε πρόχειρα τις λεγόμενες ιστορικές πρωτοπορίες (Φουτουρισμός, Dada, Υπερρεαλισμός) που έδρασαν αρχικά ως παρέες σε όχι και τόσο καλόφρονα στέκια, σε αλλόκοτα καταγώγια της καταγωγής. Και στη χώρα μας, οι παρέες μεγαλοούρησαν, as μην λησμονούμε την περιλάλητη Γενιά του Τριάντα, και τις παρέες που, με θάλλος και θάρρος, συνάχθηκαν γύρω από τον Μάνο Χατζιδάκι.

Τα τελευταία είκοσι χρόνια, οι παρέες είχαν μουδιάσει, καθώς ένας ταχύπλοος νεοπλουτισμός και η λαίλαπα του life style είχαν αναλάβει τα νηπία. Η κρίση έκανε έστω ένα καλό. Ξεκαθάρισε και πάλι το τοπίο. Σιγά-σιγά στην αρχή και μετά απότομα,

όπως έλεγε ο μέγιστος Ernest 'Papa' Hemingway, οι παρέες άρχισαν πάλι να είναι δημιουργικοί πυρήνες και όχι κυλοί του anything goes. Ποιητές σμίγουν με φωτογράφους, φιλόλογοι ανοίγουν βιβλιοπωλεία που γίνονται πόλοι έλξης των πιο ανήσυχων νεαρών αναγλωστών. Κιθάρες ξαναβγαίνουν από τις θήκες τους, στίνονται πολύωρες αυτοσχέδιες συναυλίες σε όμορφες πλατείες.

Στην ηρωική Πλατεία Καρύτση, στην καρδιά της καρδιάς του ιστορικού κέντρου των Αθηνών, θάλλει και προχωρεί και αναπτύσσεται εδώ και μερικούς μήνες ένα Άτυπο Συνέδριο, μια Final Academy όπως έλεγε και ο William S. Burroughs. Ο βετεράνος θεατρικός συγγραφέας Μάριος Ποντίκας, ο αρχαιολόγος και ποιητής Κωστής Χριστοδούλου, οι βιβλιοπώλες και εκδότες Σπύρος Παπαϊωάννου και Χριστίνα Χαλαμποπούλου, ο ερευνητής και ιστορικός Ιάσων Χανδρι-

νός, η επίσης ιστορικός Άννα Μαρία Δρουμπούκη, ο μάντζερ των Beatles Αλέξης Μαρδάς, η φωτογράφος Μαρίλη Ζάρκου, και ο ταπεινός σας ανταποκριτής από ωραίες διακεκαυμένες ζώνες, ο Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης, ανταμώνουν δύο, τρεις φορές την εβδομάδα, συζητούν, κάνουν σχέδια, γράφουν ποιήματα, τραγουδάνε. Η πλατεία γίνεται στρατηγείο εκπόνησης και διακίνησης ιδεών, καθώς και εργοτάξιο εξαιρετικών αισθημάτων, όπως είχε βαφτίσει το δικό του εγχείρημα ο ποιητής Γιώργος Χρονάς.

Στην Πλατεία δεσπάζει το βιβλιοπωλείο Μωβ Σκίουρος, που ξεκίνησε ήδη και το εκδοτικό του εγχείρημα. Προσφέρουν κομψά, εξόχως φροντισμένα βιβλία, εκκινώντας με το «Χλιμίντρισμα» του Μάριου Ποντίκα, συνεχίζοντας με την ποιητική σύνθεση «Πέντε Κεράσια στο Μωσαϊκό», ενώ ετοιμάζονται πυρετωδώς άλλα τρία ποιητικά βιβλία.

Δίπλα στον Μωβ Σκίουρο, πάλαι-ται το μεζεδοπωλείο Κατερίνα, που το διευθύνει ο Τιτάνης Ηρακλής, άλλοτε πρώτο μπουζούκι στη μεγάλη Καίτη Γκρέυ. Φτιάχνει τις καλύτερες ομελέτες παγκοσμίως με ηδονικό και ιδανικό μεράκι. Το κατάστημά του είναι γεμάτο βιβλία, καθότι φανατικός βιβλιόφιλος, και το κοσμεί μια πανέμορφη μεγεθυμένη φωτογραφία του λαχειοπώλη του ουρανού, του μαγικού Μάνου Χατζιδάκι.

Τα δημιουργικά ξεφαντώματα της παρέας που συνάζεται στην Πλατεία Καρύτση είναι οι σπόροι μιας ανεπίληπτης δραστηριότητας που κυοφορεί βιβλία, συναυλίες, ποιητικές εκδηλώσεις, ποιοτικές παρτίδες σκάκι του φωτός με το σκότος, της ευφρόσυνης ζωής με τον βλακώδη ζόφο. Σωστά επέμενε ο ποιητής Νίκος Καρούζος: «Άλλο γλύκα, Ίκαρέ μου, και άλλο κλίκα. Εμείς, οι παρέες, δεν είμαστε κλίκα, γλύκα είμαστε, γλύκα».

Νύξεις

Στη στήλη «Νύξεις» θα παρουσιάσω πρόσωπα, πράγματα, πράξεις που αξίζουν την προσοχή μας. Μια rocket επιστήμη των ποιητικών καταστάσεων, που όσο απλώνεται ο ζόφος τόσο πιο χρήσιμη και κρίσιμη μου φαίνεται ότι είναι. Ο Καρούζος έλεγε ότι η ποίηση, με την ευρεία έννοια, αποτελεί οξυγόνο αντιδιαστολής. Εξάλλου ζωγράφιζε λουλούδια και ένα από αυτά το ονόμασε «άνθος ενάντιο». As είναι οι Νύξεις τα ενάντια άνθη, οι ανάσες, το οξυγόνο αντιδιαστολής.

Ο Γιάννης Βασιλόπουλος δεν είναι νέος, είναι νεότατος. Σχεδόν έφηβος ακόμη. Διάβασα το πρώτο του βιβλίο, με τίτλο «Αδιανόητα Διαφορετικοί» (εκδ. Μικρή Άρκτος). Υπογράμμιζα φράσεις σχεδόν σε κάθε σελίδα. Είχα την εντύπωση ότι πρόκειται για φοιτητή, για άνω των είκοσι και κάτω των τριάντα ετών. Κείμενα γραμμένα με απίστευτη ελιγκρίνεια, με πάθος, αλλά και με δεσπόζουσα λογική, με σκακιστική οργάνωση, με κρυστάλλινη διαύγεια, με πολύτιμη μεθοδικότητα. Έμαθα ότι είναι γεννημένος το 1998! Και ότι τα κείμενα τα έχει γράψει στα δεκατρία και δεκατέσσερά του χρόνια. Εντυπωσιάστηκα ακόμα πιο πολύ. Έσπευσα να παρουσιάσω το βιβλίο του στο ένθετό μου στην εκπομπή «Σημείο Art», στο Δεύτερο Πρόγραμμα. Έσπευσα να του στείλω ένα μήνυμα ενθάρρυνσης. Έσπευσα να καταρτίσω έναν κατάλογο συγγραφέων και βιβλίων που θα τον απογειώσουν.

Σοφία Κουκουλά είναι γεννημένη το 1984. Η συλλογή «Πέντε Κεράσια στο Μωσαϊκό» τυπώθηκε και κυκλοφορεί από τις περίκομπες, νεοσύστατες εκδόσεις Μωβ Σκίουρος που διατηρούν το στρατηγείο τους, ένα έξοχο βιβλιοπωλείο, στην ωραιότερη πλατεία του κόσμου. Στην Πλατεία Καρύτση. Συνδυάζοντας λογική και ευαισθησία, η Κουκουλά δείχνει ότι έχει πολλά να προσφέρει. «Δύο μαύρες τελείες», γράφει. «Τώρα το χαρτί δεν είναι πια λευκό. Διαφανές. Γίνεται θάλασσα. Παίρνει τις τελείες και τις ταξιδεύει. Στα κύματα ενώνονται. Ο φόβος τούς φέρνει πιο κοντά. Στα πετάγματα του νου και στις γαλήνιες θάλασσες δεμιλούν. Χαζεύουν το γλάρο που πετάει ελεύθερος και μόνος. Πόσο θα 'θελαν να του μοιάσουν».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Κιμ Λονγκινότο Το ντοκιμαντέρ είναι γένους θηλυκού

Παρουσίαση // Η πολυβραβευμένη ντοκιμαντερίστρια **Κιμ Λονγκινότο**, φιλοξενούμενη του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ της Λεμεσού, μας ξεναγεί στον σκοτεινό, αντρικό κόσμο των ταινιών της, τον οποίο φωτίζουν μερικές αξιοθαύμαστες γυναίκες

ΛΟΓΓΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ

«Μεγάλη νύχτα», μου λέει, με τη χαρακτηριστική, χαμηλότονη, σχεδόν ψιθυριστή φωνή της, η ντοκιμαντερίστρια Κιμ Λονγκινότο, όταν της υποδεικνύω τη σχετική συνωνυμία μας. «Αυτή είναι η ετυμολογία του επωνύμου μου. Το κληρονόμισα από τον Ιταλό πατέρα μου». Σκέφτομαι πως αυτή η μικροκαμωμένη, φαινομενικά εύθραυστη γυναίκα, μοιάζει με τις ηρωίδες των ταινιών της. Βαδίζουν κι αυτές μέσα στη μεγάλη νύχτα, σαν ένα φως που τρεμοπαίζει. Και καθώς αυτές προχωράνε, το φως ολοένα δυναμώνει. Είναι η δύναμη της αντίστασης που τις ωθεί να αντιδράσουν και να επαναστατήσουν σε έναν κόσμο σχεδιασμένο από άντρες. Προέρχονται από την Αγγλία, την Κένυα, την Ιαπωνία, την Ινδία, τη Νότιο Αφρική και είναι πόρνες, θύματα βιασμού, άστεγες και απόκληρες, καταπιεσμένες μητέρες, σύζυγοι και κόρες... «Οι επαναστάτες των ταινιών μου είναι συνήθως γυναίκες, γιατί αυτό συμβαίνει και στην πραγματικότητα», εξηγεί καθώς απεκδύεται τον μανδύα της φεμινίστριας. Καθώς είναι φιλοξενούμενη του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ της Λεμεσού δηλώνει πλήρως ενημερωμένη και ευαισθητοποιημένη για αντίστοιχα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες του τόπου μας. «Επειδή είναι μικρό το νησί, άλλοτε τα προβλήματα κρύβονται κάτω από το χαλί και άλλοτε επικρατεί μια αφέλεια, που λέει πως δεν υπάρχει καμία καταπίεση και εκμετάλλευση». Η ίδια βρισκόταν επί χρόνια κλεισμένη σε έναν ανάλογο ψυχολογικό κύκλο προβολής και απώθησης. Μεγαλωμένη σε ένα αυστηρά καθολικό περιβάλλον, κουβαλάει τα παιδικά της τραύματα σαν παράσημα. Λόγω αυτών, αισθάνεται τον βαθύ πόνο που κρύβουν οι ηρωίδες της.

Η θαυμαστή ονειροπαγίδα του Σικάγο

Το κοινό του Φεστιβάλ είχε την τύχη να παρακολουθήσει την πιο πρόσφα-

τη ταινία της Λονγκινότο, το τμημένο στο Σάντανς «Dreamcatcher». Το φιλμ ζουμάρει στη θαυμαστή ονειροπαγίδα την οποία σπίνει η Μπρέντα Μάιερς Πάουελ, προκειμένου να σπάσει τον κύκλο της βίας και της εκμετάλλευσης για νεαρές πόρνες του Σικάγο. Η ίδια, πρώην πόρνη και ναρκομανής, είναι τώρα μια όμορφη μαύρη γυναίκα με λαμπρό πρόσωπο που γυρίζει μέσα στη νύχτα σαν καλή νεράιδα, επουλώνοντας πληγές και ψιθυρίζοντας στίχους αφτιά ενοχικών νυχτοπεταλούδων: «Δεν φταις εσύ γι' αυτό που συμβαίνει». Η κάμερα την ακολουθεί διατηρώντας μια βαθιά αίσθηση συντροφικότητας, στοιχείο μιας αντισυμβατικής κινηματογραφικής προσέγγισης που παραπέμπει σε σινεμά βεριτέ. Η Λονγκινότο δεν ακολουθεί την κλασική περίοδο προετοιμασίας για την παραγωγή, δεν δραματοποιεί τα γεγονότα που παρουσιάζει, ενώ αποφεύγει να παίρνει συνεντεύξεις. Τελευταία, μάλιστα, έχει απαλείψει και το κλασικό (για ντοκιμαντέρ) στοιχείο του voice-over. Ακόμη, αντιθέτως με την επικρατούσα άποψη που τη θέλει να είναι μία δυναμική ακτιβίστρια, δεν οδηγεί το έργο της σε

«Οι επαναστάτες των ταινιών μου είναι συνήθως γυναίκες, γιατί αυτό συμβαίνει και στην πραγματικότητα», εξηγεί καθώς απεκδύεται τον μανδύα της φεμινίστριας

μια συγκεκριμένη κατεύθυνση. Προτιμά να αφήνεται σε αυτό, συντονίζοντας κάθε φορά τα βήματά της. «Στο γύρισμα», εξηγεί, «αναπτύσσω μια μάλλον παθητική προσέγγιση. Δεν επιβάλλομαι, αλλά παραμένω σιωπηλή, περιμένοντας να ακούσω τις φωνές. Οι οποίες, κάθε φορά είναι και διαφορετικές. Στο «Dreamcatcher», για παράδειγμα, ήταν σαν να άκουγα εκατομμύρια γυναίκες που βρίσκονται από 11 ετών στον δρόμο να ζητάνε βοήθεια. Βέβαια, τα περισσότερα πράγματα απλώς τα βλέπεις, είναι αδύνατο να ειπωθούν μέσα από

τον διάλογο. Για παράδειγμα, τι να σου πει ένα ανήλικο αγόρι που έρχεται μετά την πρώτη του ερωτική εμπειρία;».

Τακαραζούκα: Ένας λαμπερός, εφιαλτικός κόσμος

Μέσα στο ελεύθερο δημιουργικό πνεύμα που ακολουθεί η Κιμ Λονγκινότο, η ταινία -όπως και η ζωή- παίρνει κάποτε ανάποδες στροφές, ενάντια στα δικά της πιστεύω και στα αρχικά της θελήματα. Η περίπτωση των Γαπωνεζούλων «Dream Girls» είναι χαρακτηριστική. Το φιλμ ξεκίνησε σαν μια παραγγελία του BBC, προκειμένου να παρουσιαστεί ο φαντασμαγορικός κόσμος του Μουσικού Θεάτρου Τακαραζούκα. Στην πρώτη σκηνή βλέπουμε μια Γαπωνέζα star ντυμένη σαν τον Έμινεμ, και, κάτω, χιλιάδες κοριτσόπουλα να στριγγλίζουν ποθώντας να αποκτήσουν λίγη από τη λάμψη και την ανδρόγυνη ομορφιά της. Στην πορεία, ωστόσο, η Λονγκινότο και τα ανυποψίαστα κορίτσια θα ανακαλύψουν πως ο δρόμος προς τη δόξα του Τακαραζούκα δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα. Η Μουσική Σχολή θα θυμίσει στη σκηνοθέτιδα τις κρύες λονδρέζικες νύχτες του Καθολικού Σχολείου, όταν έκανε συλλογή από αυτοκόλλητα αγίων και τρόμαζε μπροστά σε ένα δυσοίωνα κόσμο φτιαγμένο από πίνακες του Ιερώνυμου Μπος. Όπως θα διαπιστώσει, ο διευθυντής της σχολής πιστεύει στη βαθιά σχέση μεταξύ μουσικής και καθαριότητας. Έτσι, οι νεαρές φοιτήτριες, ταυτόχρονα με τις τεχνικές φωνητικής, καθαρίζουν τουαλέτες και γυαλίζουν πλακάκια. Ο στόχος της συγκεκριμένης εκπαίδευσης είναι να σπάσει το εγώ τους και να γίνουν αλάνθαστες μηχανές, ρομπότ τα οποία θα εκτελούν τραγούδια. «Η ξενάγησή μου στη σχολή έμοιαζε με την Αλίκα στη Χώρα των Θαυμάτων. Είδα νεαρά κορίτσια να κόβουν γρασίδι με τον νυχοκόπτη, να περνάνε τα βράδια καθαρίζοντας τάφους ή να επιδίδονται σε υποκλίσεις είκοσι, σαράντα και εξήντα μοιρών αναλόγως της σπουδαιότητας. Ύστερα άκουσα τον διευθυντή να μονολογεί με απέχθεια πως όλες οι ηλεκτρικές σκούπες είναι απαίσιες, γιατί τα πάντα πρέπει να καθαρίζονται

στο χέρι. Τελικά, τα ονειρεμένα κορίτσια του Τακαραζούκα θύμιζαν περισσότερο εφιάλητ».

Κάθε ντοκιμαντέρ θέλει τον χρόνο του

Πώς αισθάνεται κάθε φορά για τη δημιουργία μιας ταινίας; «Σαν να είμαι σε μια εύθραυστη βάρκα που την παίρνει το κύμα. Ωστόσο προχωρώ, έχοντας πίστη στο ταξίδι. Υπάρχουν φορές που επιβραβεύομαι με θαυμάσια δώρα, όπως όταν είδα ένα αγόρι που βασάνιζε τη θεία του να της ζητήσει συγγνώμη, αφού αντίκρισε τον εαυτό του στο φιλμ. Βλέπεις, οι ταινίες, ειδικά τα ντοκιμαντέρ, λειτουργούν συχνά σαν καθρέφτης. Αρκεί να αφήσεις χρόνο στον άλλο να εκφράσει την αλήθεια του. Θυμάμαι, βρισκόμουν σε μια διαδύλωση κατά της λιτότητας και ζαφνικά βρέθηκε μπροστά μου κάποιος με μικρόφωνο. Η απάντηση που έδωσα ήταν τελείως άσχετη, γιατί με έπιασε απροετοίμαστη». Στα ντοκιμαντέρ της Λονγκινότο, ο χρόνος λειτουργεί υπέρ

του αποτελέσματος. Ενώ προχωρούν τα γυρίσματα, το φιλμ αποκτά μια φυσική, σχεδόν οργανική υφή, καθώς η σκηνοθέτις και η εκάστοτε ηρωίδα της ακολουθούν παράλληλες τροχιές. Συχνά, οι δύο τους θα βρεθούν για τσάι, θα μιλήσουν εκτός κάμερας για διάφορα, απίθανα θέματα. Η επιμονή στην αναζήτηση της κατάλληλης στιγμής επιβραδύνει την παραγωγή, αυξάνει το κόστος και κάποτε εκνευρίζει τους συνεργάτες της. Στον βραβευμένο «Χωρισμό αλά ιρανικά» ακολουθούμε την πορεία ενός τίμιου δικαστή, ο οποίος, δέσμιος του ισλαμικού νόμου, θα πρέπει να αποφασίσει για μια υπόθεση διαζυγίου. Η καταπιεσμένη σύζυγος είναι θύμα ενός παθολογικά ζηλιάρη άνδρα, ο οποίος την κατηγορεί για «τηλεφωνική σχέση με τον θείο της». Ο νόμος είναι βεβαίως δικαστή, ο οποίος, δέσμιος του ισλαμικού νόμου, θα πρέπει να αποφασίσει για μια υπόθεση διαζυγίου. Η καταπιεσμένη σύζυγος είναι θύμα ενός παθολογικά ζηλιάρη άνδρα, ο οποίος την κατηγορεί για «τηλεφωνική σχέση με τον θείο της». Ο νόμος είναι βεβαίως δικαστή, ο οποίος, δέσμιος του ισλαμικού νόμου, θα πρέπει να αποφασίσει για μια υπόθεση διαζυγίου. Η καταπιεσμένη σύζυγος είναι θύμα ενός παθολογικά ζηλιάρη άνδρα, ο οποίος την κατηγορεί για «τηλεφωνική σχέση με τον θείο της». Ο νόμος είναι βεβαίως δικαστή, ο οποίος, δέσμιος του ισλαμικού νόμου, θα πρέπει να αποφασίσει για μια υπόθεση διαζυγίου. Η καταπιεσμένη σύζυγος είναι θύμα ενός παθολογικά ζηλιάρη άνδρα, ο οποίος την κατηγορεί για «τηλεφωνική σχέση με τον θείο της».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

τικά τη μαγική στιγμή που θα φύγει από την αίθουσα ο δικαστής. Η στιγμή έρχεται και τότε ανεβαίνει στην έδρα ένα εξάχρονο κοριτσάκι, το οποίο δείχνει μίαν ασυνήθιστη σοφία. Υποδυόμενη τον δικαστή, αποκαλύπτει την ωμή αλήθεια μέσα από ένα παιχνίδι της φαντασίας της.

«Για ογδόντα λίρες κι ένα γουρούνι»
Κάθε ντοκιμαντέρ της Λονγκινότο είναι κι ένα εσωτερικό ταξίδι. Και είναι ένα ταξίδι σε αφιλόξενους κόσμους, εκεί όπου η ευαισθησία και ο ανθρωπισμός της σκηνοθετίδος και του κοινού δοκιμάζονται. Στο γυρισμένο στο Καμερούν- «Sisters in law» παρακολουθούμε την πορεία μιας γυναίκας που πωλήθηκε από τον πατέρα της για «ογδόντα λίρες κι ένα γουρούνι», μονάχα για να δει το μωρό της να απαγάγεται από έναν ανεύθυνο και καταπιεστικό «σύζυγο». Το ευήκοον ουν της γυναίκας δικαστή θα τη σώσει, διατυπωμένο μέσα από ένα ανελέητο κατηγορώ, που θυμίζει τη Γιαπωνέζα περ-

φόρμερ Χαναγιάκι Γκένσου στο «Eat the Kimono», την Αιγύπτια συγγραφέα Ναουάλ Ελ Σααντάουι στο «Hidden Faces», την Ινδή ακτιβίστρια Σάλμα ή τη συμπατριώτισσά της Σάμπατ Παλ στο «Pink Saris». Η τελευταία θα εκφράσει τα πιστεύω εκατομμυρίων γυναικών ομολογώντας ενώπιον της κάμερας: «Η ζωή κάθε γυναίκας είναι πολύ σκληρή». Υπάρχουν βέβαια φορές που η αλήθεια θα εκφραστεί εκτός κάμερας, ή θα ειπωθεί μέσα από σύμ-

«Στο "Dreamcatcher" ήταν σαν να άκουγα εκατομμύρια γυναίκες να ζητάνε βοήθεια. Βέβαια, τα περισσότερα πράγματα είναι αδύνατο να ειπωθούν μέσα από τον διάλογο. Τι να σου πει ένα ανήλικο αγόρι που έρχεται μετά την πρώτη του ερωτική εμπειρία;»

βολα και παραβολές. Στο «The Day I Will Never Forget», βλέπουμε μια οκτάχρονη Κενυάτισσα να υποβάλλεται σε κλειτοριδεκτομή και να εμπνέεται το εξής συγκλονιστικό ποίημα: «Με σταύρωσαν στο έδαφος τρεις γυναίκες, η μητέρα ήταν σιωπηλή, πρόβαλε μια γριά με πολλές λεπίδες». Η Κιμ Λονγκινότο θεωρεί πως δεν είναι τυχαίο που οι γυναίκες αναλαμβάνουν την αποτρόπαια πράξη: «Η βία υποβάλλεται από απόντες άντρες, αλλά εκτελείται από παρούσες γυναίκες και μάλιστα τις πλέον αγαπημένες του μικρού κοριτσιού: τις θείες, τη γιαγιά, τη μαμά...». Καθώς αποχαιρετώ την Κιμ Λονγκινότο και τις μικρές ηρωίδες της, που επιμένουν να φωτίζουν τη μεγάλη νύχτα, ακούω θαρρείς τη φωνή του Τζέιμς Μπράουν να τραγουδά μέσα στη χαλαυγή της λεγόμενης φεμινιστικής επανάστασης του εξήντα: «Αυτός είναι κόσμος για άντρες... Αυτός είναι κόσμος για άντρες... αλλά δεν θα ήταν τίποτα... τίποτα χωρίς μια γυναίκα ή ένα κορίτσι».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ο Μπρεχτ και η Ελλάδα

Αφιέρωμα // Η αναλυτική έρευνα είναι η κυριότερη παρακαταθήκη του Μπρεχτ στους κληρονόμους του, επισημαίνει ο καλλιτεχνικός διευθυντής της ΕΘΑΛ Μηνάς Τίγκιλης

ΜΙΧΑΗΛΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Οι επιφυλλίδες της επικαιρότητας κάποιες σπάνιες φορές συναντούν τις σελίδες της γόνιμης μνήμης. Τέτοια είναι 59η επέτειος του θανάτου του Μπέρτολτ Μπρεχτ, που στρέφει και ακινητοποιεί τον σελιδοδείκτη του χρόνου στον Σεπτέμβριο του 2006, όταν η ΕΘΑΛ διοργάνωσε εκείνο το εξαίρετο αφιέρωμα-συμπόσιο στον μεγάλο Γερμανό δραματουργό, με την ευκαιρία της επέτειου των 50 χρόνων από τον θάνατό του. Ένα συμπόσιο, που με ακρογωνιαία λίθο την εξέχουσα μορφή του Χανς Ούβε Χάουζ αλλά και τη συμμετοχή πλειάδας σημαντικών σκηνοθετών, θεατρικών συγγραφέων, ηθοποιών, θεατρολόγων, ιστορικών του θεάτρου, μουσικών κ.ά. από την Κύπρο, την Ελλάδα και το εξωτερικό φώτισε από διάφορες πλευρές το έργο του μεγάλου ανανεωτή του σύγχρονου θεάτρου, με κεντρικό νήμα την εξελικτική πορεία του μπρεχτικού στοχασμού: από το επικό θέατρο στο διδακτικό έργο, το «νηικό» θέατρο και τη διαλεκτική της παράστασης, την έννοια της αποστασιοποίησης, φωτίζοντας το πώς «ερμηνεύθηκε» και κατανοήθηκε στη δραματουργική πράξη και στον θεωρητικό λόγο η μπρεχτική «τομή». Το «Ηδύφωνο» «ξεφυλλίζει», συντροφιά με τον καλλιτεχνικό διευθυντή της ΕΘΑΛ, Μηνά Τίγκιλη, τις πλούσιες και γόνιμες σε ανακαλύ-

ψεις σελίδες εκείνου του αφιερώματος, με κύριο κεφάλαιο την πρόσληψη του Μπρεχτ και του έργου του στον ελληνικό χώρο και τις νέες δραματουργικές αναζητήσεις που προκάλεσε. Εκείνο που αποτέλεσε, δηλαδή, ένα από τα κύρια ζητούμενα του συμποσίου, «να μας βοηθήσει να καταλάβουμε, κάνοντας έναν ουσιαστικό απολογισμό αυτής της περιόδου, τι έγινε με τον Μπρεχτ στην Ελλάδα, πώς υποδέχθηκαν οι Έλληνες δραματουργοί και σκηνοθέτες τη σκέψη και το έργο του, τις αντιστάσεις απέναντι σ' αυτό, και πώς αυτά εγκαινίασαν ένα νέο εγχώριο ιδίωμα στο θέατρο».

Επαναπροσδιορισμός και ανασύνταξη

Όπως και το 1998, με το έτος Μπρεχτ, 100 χρόνια από τη γέννησή του, έτσι και τότε «μάς δόθηκε η δυνατότητα επαναπροσδιορισμού, ανασύνταξης και προβληματισμού γύρω από το πού βρίσκεται η μελέτη, η κατανόηση του έργου του σημαντικότερου αυτού θεατρικού ανθρώπου του 20ού αιώνα. Αυτό, με άλλα λόγια, σημαίνει μια ανακεφαλαίωση των μεταφράσεων, των εκδόσεων, των παραστάσεων, των δημοσιευμάτων γύρω από και για τον Μπέρτολτ Μπρεχτ. Η ειδική, ιδιαίτερη σχέση του Μπρεχτ με την Ελλάδα και τις δύο -αν επιτρέπεται ο διαχωρισμός- περιόδους πρόσληψης του έργου του είναι, κατ' αρχάς, η σύνδεση του θεωρητικού Μπρεχτ με τις πολιτικές μόνον απόψεις του και, κατά δεύτερον, οι αντιδράσεις, οι αντιστάσεις του πνευματικού κόσμου, του κατεστημένου, λόγω αρι-

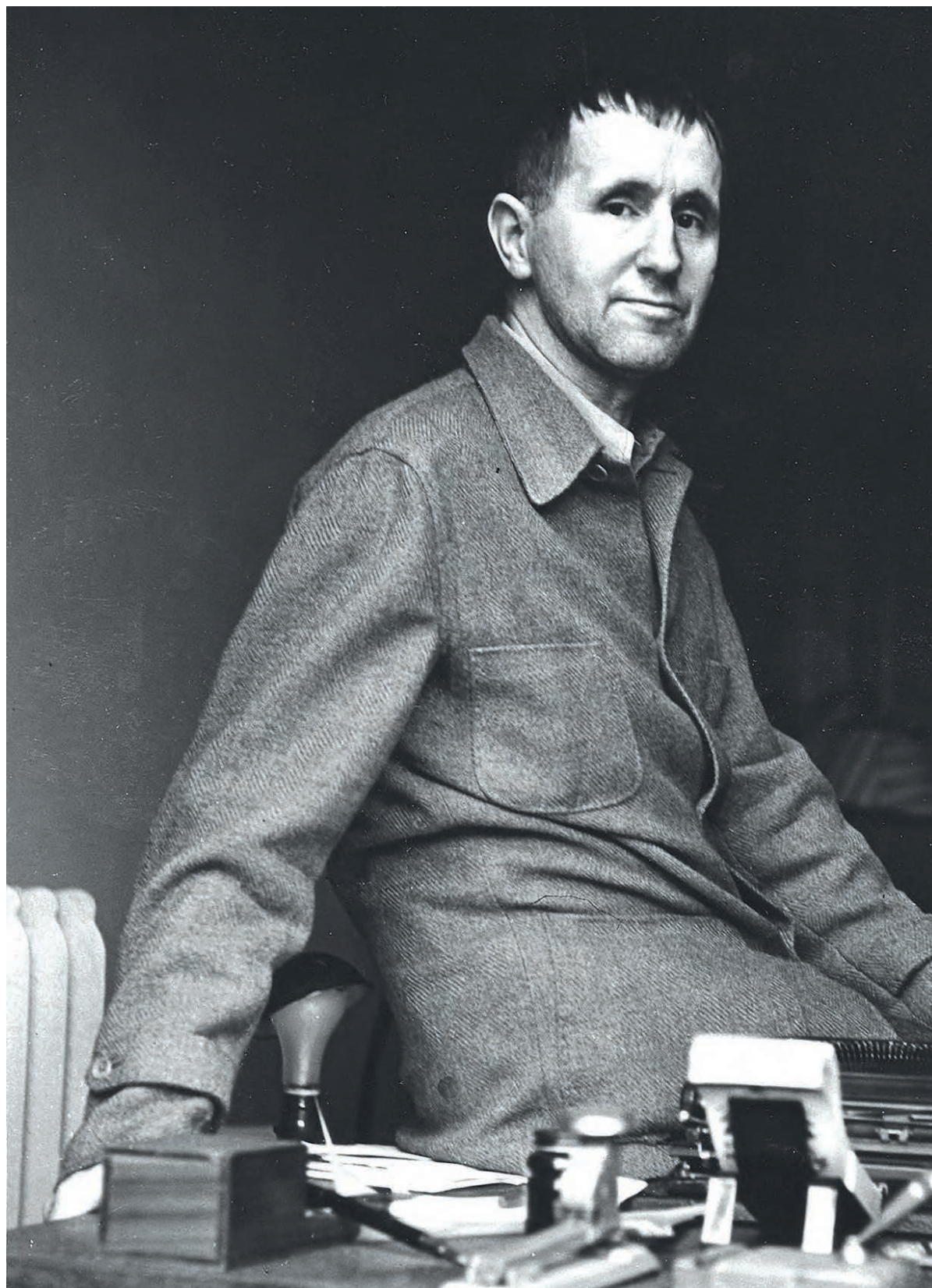
στοτελικού παρελθόντος», επισημαίνει ο κ. Τίγκιλης, αναφερόμενος στις «δυσκολίες» που συνάντησε ο μπρεχτικός λόγος στην Ελλάδα, τόσο από κοινωνικο-πολιτικής πλευράς. «Μη λησμονάμε, πως ο Μπρεχτ δεν είναι 'δικός' μας... Αρνείται την ταύτιση, ενδεχομένως την δι' ελέου και φόβου περαίνουσα κάθαρση της Ποιητικής του Αριστοτέλη. Η πραγματικότητα είναι, βεβαίως, πιο σύνθετη. Ο Μπρεχτ έχει εντυφώσει, έχει ασχοληθεί και με την τραγωδία και με το ελισαβετιανό

θέατρο και τον Σαίξπηρ δημιουργικά, χτίζοντας και επιχειρηματολογώντας για τη μέθοδό του, την αποστασιοποίηση, τη σχέση πλατείας (θεατή) και ηθοποιού (δράσης στη σκηνή). Ο ρόλος του Μινωτή, του Μυράτ, των διάσπαρτων μεταφράσεων, δημοσιεύσεων πριν και μετά τη μεταπολίτευση που αφορούν εξάλλου το θεωρητικό μέρος της νεοελληνικής περιπέτειας, η οποία παραμένει εν πολλοίς terra incognita για τους μη μυημένους, και γενικά ο ρόλος των ανθρώπων του ελληνικού θεάτρου σε αυτήν τη πορεία, είναι αρκετά

σημαντικός».

Πώς παίζεται;

Ο 20ός αιώνας υπήρξε αντικειμενικά ο αιώνας του σκηνοθέτη, προσθέτει ο καλλιτεχνικός διευθυντής της ΕΘΑΛ, όμως, στην Ελλάδα και αυτό το μοντέλο πολύ αργά καθιερώθηκε. Μόνον ο Κουν, ο Ευαγγελάτος, ο Τερζόπουλος, ο Ντουφεξής και μερικοί άλλοι αγγίζουν τον άνθρωπο από το Αουγκσμπουργκ με κάποια συχνότητα. Γιατί «δεν υπάρχει στη χώρα μας -σε επίπεδο σκηνοθεσίας- το ανάλογο του Στρέλερ στη γει-

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

59 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΥΡΓΟΥ (10.2.1898 - 14.8.1956)

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής της ΕΘΑΑ, Μηνάς Τίγκιλης.

τονική Ιταλία...», εξηγεί ο Μηνάς Τίγκιλης, και «μια καταβύθιση στο σώμα της ελληνικής παραστασιογραφίας θα μας οδηγήσει, ίσως, σε κάποια συμπεράσματα. Κάποιες εποχές η ενασχόληση με τον Μπρεχτ ήταν τόσο περιπτώσιακή (μετά το 1981, με την ίδρυση των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων από τη Μελίνα Μερκούρη), που ανάγκαζε και αυτήν τη γελοιογραφία να ασχοληθεί με χιούμορ με το φαινόμενο των παραστάσεων του Μπρεχτ στα χωριά. Η επιλογή των έργων, λίγο-πολύ των ίδιων, συνήθως από τους πρω-

ταγωνιστές και τις πρωταγωνίστριες του ελεύθερου θεάτρου εκκινούσε. Ένα άλλο, λοιπόν, πρόβλημα/ερώτημα, πώς παίζεται ο Μπρεχτ, η περίφημη αποστασιοποίηση, άλλως το παραξένισμα, θα πρέπει να μας απασχολήσει διεξοδικά».

Ένα άλλο θέμα «ελληνικού ενδιαφέροντος» είναι η ιδιαίτερη σχέση της Κύπρου με τον Μπρεχτ, με την παρουσία του Ούβε Χάουζ αλλά και την κάπως συστηματικότερη ενασχόληση του Νίκου Χαραλάμπους, εδώ και στην Ελλάδα, με έργα του Μπρεχτ. Γ' αυτήν,

υπάρχει η ενδελεχής και άρτια επιμελημένη καταγραφή που έχει κάνει η Αντρη Ευμύδου - με τα συμπεράσματά της (πόσα πεζά, ποιητικές συλλογές, θεωρητικά κείμενα, πολιτικά, αισθητικής ή άλλα και ποια, πόσα θεατρικά του έργα έχουν ή δεν έχουν μεταφραστεί ακόμα στα Ελληνικά)».

Η επικαιρότητα του μπρεχτικού έργου για την επικαιρότητα και την έρευνα του μπρεχτικού έργου στις μέρες μας αλλά και για τις δραματουργικές και, ευρύτερα, πολιτισμικές διαστάσεις του μπρεχτικού λόγου, με επίκεντρο το μπρεχτικό θέατρο ως εργαλείο έρευνας, ο Μ. Τίγκιλης σημειώνει:

«Στην Ελλάδα έχουμε δει παραστάσεις του Ταγκάνκα (Λιουμπίμοφ), του Ρουσταβέλι (Στούρουα), του Μπερλίνερ Ενσάμπλ (Βέκμπερτ κ.ά.), του Πίκολο Τεάτρο, του Κουν, του Ντουφεζή, του ΘΟΚ, του Τερζόπουλου κ.ά., του Αλκουλή κ.λπ. Η μέθοδος του Μπρεχτ έχει να κάνει με πολλά: τον κινηματογράφο (σεκάνς), το αστυνομικό μυθιστόρημα (σασπένς), τη μουσική (σχολιασμός, υπογράμμιση). Μόνον οι συνεργάτες του στην τελευταία περίπτωση, ο Κουρτ Βάιλ, ο Άισκερ, ο Βάλεντιν, η Βάιγκελ και ο Τσαρλς Λότον ως ερμηνευτές αποδεικνύουν την γκάμα του "ανθρώπου". Ο Μπρεχτ παραμένει μέσα στην παγκοσμιότητά του, τη διεθνή του ακτινοβολία, πάντα και πριν απ' όλα... Γερμανός. Χωρίς τον Πισκάτορ και τον Τόλερ, νωρίτερα τον Ράινχαρτ και αρκε-

τούς άλλους, δεν νομίζω πως θα μπορούσε να υπάρξει. Η αναλυτική έρευνα είναι η κυριότερη παρακαταθήκη του στους κληρονόμους του. Θυμάμαι, το 1986-7 όταν βρέθηκα ένα 15νήμερο στο τότε Ανατολικό Βερολίνο για ένα σεμινάριο σκηνοθεσίας, την εντύπωσή μου... Δεν ήταν οι παραστάσεις του Μπερλίνερ - Μάνα Κουράγιο με την Γκίζελα Μάι, η Όπερα της Πεντάρας τόσο, όσο το πώς δουλεύαμε στη σχολή, στο σεμινάριο -άνθρωποι απ' όλον τον κόσμο- με μια κοινή γλώσσα πάνω στην ανάλυση της Μάνας Κουράγιο.

Στο νεοελληνικό θέατρο, λόγω της βαριάς κληρονομιάς της αριστοτελικής ποιητικής, του αρχαίου δράματος και ενός θεάτρου του πρωταγωνιστή (όχι του σκηνοθέτη -μετά τον Οικονόμου και το Χρηστομάνο- μόνον ο Κουν, ο Ευαγγελάτος, και πλέον οι νεότεροι προσανατόλισαν το νεοελληνικό θέατρο στην κατεύθυνση του δημιουργού), πολύ λίγες είναι οι εμφανείς επιρροές του έργου του Μπρεχτ, έστω και δραματουργικά...».

Η «ελληνική» πρόσληψη για το πώς οι Έλληνες δραματουργοί «είδαν» το μπρεχτικό έργο, μέσα στις ιδιόζουσες συνθήκες της ελληνικής κοινωνικοπολιτικής πραγματικότητας και των ιδεολογικών της αντιπαραθέσεων, ο κ. Τίγκιλης επισημαίνει:

«Φοβάμαι πως μερικοί, παραμένοντας αμετανόητα ρομαντικοί, λόγω και των πολιτικών εξελίξεων διεθνώς (ο Μπρεχτ δεν είναι της μόδας πια), εξα-

κολουθούν να ασχολούνται. Ο Μπρεχτ -στην Ελλάδα ειδικά- εντάχθηκε, ενεπλάκη στην έντονη μετεμφυλιακή διαμάχη, ανάμεσα σε αριστερά και δεξιά. Υπενθυμίζω τις απόψεις του Μινωτή, του Μυράτ και των υπολοίπων της συντηρητικής, καθεστωτικής διανοήσης και, βέβαια, την πρώτη ρηξικέλευστη γνωριμία του ελληνικού κοινού με τον Μπρεχτ και το έργο του μέσα από τις σελίδες της "Επιθεώρησης Τέχνης", του ιστορικότερου πολιτιστικού περιοδικού της Αριστεράς στη νεοελληνική μεταπολεμική πνευματική ζωή, τα άρθρα και τις ανταποκρίσεις του Κώστα Σταματίου, της Αγλαΐας Μητροπούλου στο "Βήμα" και τα "Νέα" της εποχής, κ.λπ. - στην Κύπρο η πρώτη αναφορά γίνεται από τη Μαρία Π. Παττίχη στα 1962 στην "Πνευματική Κύπρο", αρ. 2. Είναι ενδιαφέρον, λοιπόν, να δούμε πώς έρχονται σε επαφή, και γιατί όχι και σε αντιπαράθεση, απόψεις και σκέψεις ανθρώπων που κατά τεκμήριον έχουν ασχοληθεί περισσότερο από άλλους με το έργο του Μπρεχτ - κυρίως το θεατρικό. Ο Μάρκαρης, ο Παπανδρέου, η Κολτσιδοπούλου, η Ματζίρη, ο Ντουφεζής, ο Ευαγγελάτος, ο Μιχαηλίδης, ο Ούβε Χάουζ και ο Χαραλάμπους, η Δέσποινα Μπεμπεδέλη, ο Γιάννης Κατσούρης, η Μαρία Χαμάλη, με επίκεντρο πάντα την παραστασιογραφία του Μπρεχτ στην Κύπρο και την Ελλάδα. Και ένα άλλο τεράστιο θέμα, να μην ξεχνάμε, είναι η μουσική και η σκηνική γλώσσα», όπου άξια μνείας, μεταξύ άλλων, είναι η «Μουσική Πράξη στον Μπρεχτ» του θάνου Μικρούτσικου.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Περί καπνίσματος και άλλων... δαιμονίων

‘Η πού πήγε η ιδέα του Μπρεχτ για ένα «θέατρο καπνιστών»

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Αυτό το τσιγάρο, που καίει, είναι το τελευταίο... Μπλόκο στο κάπνισμα έβαλε πριν από μερικά χρόνια η Βουλή. Καθολική απαγόρευση... Εντάξει, είπαμε, το κάπνισμα βλάπτει όχι μόνον εκείνους που στρίβουν ένα τσιγάρο στα χείλη, αλλά και τους παρακειμένους: Τα αθώα θύματα της... θεριακλήδικης εγωπάθειας των καπνιζόντων - μας λένε οι ιερεμιάδες της αντικαπνιστικής υστερίας. Αλλά και τι δεν βλάπτει, σ' αυτό το κωλο... σύστημα; Τόσο νοσηρή κατάντησαν τη ζωή μας, που τρέχουμε να προφυλαχθούμε από δαύτην, από τις ανεπαίσθητα σωρευμένες στιγμές της, από την κάθε μέρα!

Δεν είμαι καπνιστής, ποτέ δεν κάπνισα, μάλιστα, σε διάφορες περιόδους της ζωής μου, ως παθητικός καπνιστής, υπέφερα τα πάνδεινα από την καταστροφική αδιαφορία των καπνιστών, αλλά αυτή η ορθόδοξη σταυροφορία εναντίον του καπνίσματος, που επέβαλε την απαγόρευση του με όρους ατράνταχτης πολιτικής ορθότητας, είναι πιο αρρωστημένη απ' όλες τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρει το τσιγάρο.

Δεν είναι μόνον ο υπόγειος ρατσισμός που καλλιεργεί, η γκετοποίηση των σχέσεων, η μετατροπή μιας κατηγορίας συνανθρώπων μας σε κοινωνικούς παρίες, σε διωκόμενους επί ποινή «αποβολής», η κουλτούρα του στιγματισμού που προωθεί, η φοβική στάση απέναντι σε κάθε «άχρηστη» απόλαυση... Είναι, κυρίως, η υπέρπουσα ιδεολογία της καθαρότητας, της αποστειρωμένης ζωής, που εισδύει παντού, δίκην ευγονικού ελιξηρίου.

Όλη αυτή η ιδεολογία, για να εδραιωθεί, χρειάζεται την ηθικοποίηση ενός ολόκληρου συστήματος απαγορεύσεων, που οδηγούν στη συμμόρφωση και την παθητικοποίηση. Ο Γάλλος κοινωνιολόγος Ανρί-Πιερ Ζεντί ερμηνεύει την απαγόρευση του καπνίσματος ως αντανάκλαση μιας «τάσης κοινωνικού ελέγχου», έναν «τρόπο επιθετικής νομιμοποίησης του συλλογικού μίσους», ενώ ο ομοεθνής του ψυχαναλυτής Φιλίπ Γκρεμπέρ εξηγεί την εξάρτηση από τον καπνό ως ένδειξη «διαρκούς εξέγερσης εναντίον της εξουσίας»... Ας μην ξεχνάμε, από την άλλη, όπως έχει δείξει ο καθηγητής της ιστορίας της επιστήμης Robert N Proctor, ότι η εκστρατεία κατά του καπνίσματος υπήρξε τέκνο του Ναζισμού, στο πλαίσιο της ναζιστικής ιδεολογίας περί φυλετικής και σωματικής καθαρότητας.

Συναφής ή όχι μ' αυτήν, η σύγχρονη υστερία προσκρούει στην ιδέα του Μπρεχτ για ένα «θέατρο καπνιστών», που θα έσπαγε την ψευδαίσθηση του παραδοσιακού, ψυχολογικού θεάτρου... Ο Μπρεχτ, προφανώς «νττήθηκε». Και

σ' αυτό το «θέατρο των μη καπνιζόντων», που προετοιμάζουν οι σκηνοθέτες της ψυχαναγκαστικής υγιεινής, πρόκειται να παιχθεί ολόκληρο το δράμα των σύγχρονων ψυχολογικών τρόμων... Με σκηνή, την αλυσίδα των μαύρων προβάτων.

Η αλυσίδα των μαύρων προβάτων

«Το σώμα σου ανήκει στο έθνος, το σώμα σου ανήκει στον Φίρερ. Έχεις την υποχρέωση να είσαι πάντα υγιής». Με αυτό το σύνθημα... υγειονομικής μέριμνας οι Ναζί επέβαλαν την εκοστρατεία εναντίον του καπνίσματος, για ένα έθνος υγιές, ρωμαλέο, ανθεκτικό και καθαρό, ικανό να καθυποτάξει την οικουμένη. Γιατί, το κάπνισμα ήταν μια «δύναμη του κακού», «στην υπηρεσία της πολιτισμικής παρακμής, ένας αυνανισμός των πνευμόνων», που χρησιμοποιούσαν «αναρχικά, εβραϊκά, μπολσεβίκικα οργανικά κύτταρα, υπάνθρωποι υπόπτου φυλετικής καθαρότητας και απολίτιστοι νέγροι, ταιριαστοί με παρακμιακή τέχνη και μουσική tzaz»... Η tzaz είχε ανάλογη τύχη και στην Αμερική, ως παγκόσμιο «σημείον του κακού».

Όπως παρατηρεί ο Γάλλος φιλόσοφος Ζακ Σατλέ, ο Χριστ, πατέρας του λαϊκού Τύπου στις ΗΠΑ, με την αποτρόπαια εξίσωση «Νέγροι = Μεξικάνοι = Tzaz = Μαριχουάνα», ήταν ο εισηγητής, στη σύγχρονη εποχή, αυτού που αποκαλεί «δαισιδαιμονικές αλληγορίες», που πρόκειται, στην ουσία, για ένα ανεξέλεγκτο παραλήρημα της πολιτικής της μηδενικής ανοχής, στρεφόμενο σε όσους αναγορεύονται σε ενοχλητικούς, επικίνδυνους, μιάσματα και κοινωνικούς παρίες.

Πώς λειτουργεί αυτή η ευλύγιστη αλυσίδα των μαύρων προβάτων; Δεν παρατίθενται, απλώς, δύο όροι, αλλά προτείνεται μια «ισοδυναμία, η οποία αποτελεί από μόνη της αποδεικτικό στοιχείο», λέει ο Σατλέ - η tzaz είναι νοσηρή, αφού μερικοί την ακούν καπνίζοντας, και το αντίστροφο. Όλη η «απόδειξη», εξηγεί, βασίζεται σ' ένα είδος μετάδοσης της ομοιότητας, σε ανόμοια, προφανώς, πράγματα.

Με τον ίδιο τρόπο, κάπου εκεί στις αρχές της δεκαετίας του '80, θα επιβληθεί μια νέα «δαισιδαιμονική» εξίσωση, μετανάστευση = Aids, και λίγο αργότερα, μια... προσφυέστερη, όπου το βίντεο και η θέαση πορνογραφικού υλικού στο διαδίκτυο θα βρεθούν στην ίδια αλυσίδα με την παιδεραστία, την ομοφυλοφιλία και τον βιασμό.

Σήμερα, στην αλυσίδα των μαύρων προβάτων που κρατούν στα χέρια τους όλοι οι ρατσιστές και ηθικολόγοι της γης -συγκαλυμμένοι ή ακάλυπτοι- βρίσκεται το κάπνισμα. Ωστόσο, όπως έγραφε ο Βικέντιος Βαν Γκογκ στον αδελφό του Τεό, «ανεμόμυλοι δεν υπάρχουν πια, αλλά ο άνεμος συνεχίζει να φυσάει...».

www.simerini.com.cy

ΕΝΤΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΜΕ ΤΗ ΡΗΝΙΩ ΚΥΡΙΑΖΗ

Η φωνή ως μέσο έκφρασης

Παρουσίαση // Το εργαστήριο διοργανώνει το **Θέατρο Ειδεκανού** με την υποστήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Το Θέατρο Ειδεκανού σε συνεργασία με τη Ρηνιώ Κυριαζή, διοργανώνει ένα Εντατικό Εργαστήριο Φωνής από τις 8 μέχρι τις 13 Σεπτεμβρίου 2015 συνολικής διάρκειας 24 ωρών, στο «Πρακτορείο» (Νικηταρά 19, Αγ. Ομολογητές), Λευκωσία.

Το εργαστήριο απευθύνεται σε όσους επαγγελματίες (ηθοποιούς, τραγουδιστές, εκπαιδευτικούς, δημοσιογράφους, εκφωνητές) χρησιμοποιούν τη φωνή τους ως αναπόσπαστο κομμάτι της εργασίας τους, αλλά και σε όσους επιθυμούν να εμβαθύνουν στις δυνατότητες που τους παρέχει η φωνή ως μέσο έκφρασης.

Το Θέατρο Ειδεκανού δημιουργήθηκε μέσα από την ανάγκη των μελών του για συνεχή κατάρτιση, εκπαίδευση και έρευνα στις παραστατικές τέχνες. Η ομαδικότητα είναι ένας από τους βασικούς άξονες εργασίας των συντελεστών του Ειδεκανού και η φωνή, ως αναπόσπαστο κομμάτι του σώματος του ηθοποιού, απαιτεί ιδιαίτερη καλλιέργεια σε ό,τι έχει να κάνει με την υποκριτική τέχνη.

Η Ρηνιώ Κυριαζή, που ζει και εργάζεται στην Αθήνα, έχει πλούσια εκπαίδευση στον τομέα της φωνής, έχοντας φοιτήσει σε διαφορετικές σχολές με κορυφαίους στο είδος τους δασκάλους. Είναι η βασική συνεχιστής της μεθόδου της Μίρκας Γεμεντζάκη. Για την παράσταση, μάλιστα, «Φεύγουσα κόρη» σε σκηνοθεσία Μ. Γεμεντζάκη, η Ρ. Κυριαζή προτάθηκε το 2007 για το βραβείο Μελίνα Μερκούρη. Συνδυάζοντας την τεχνική της δασκάλας της και αυτήν της Kristin Linklater και του Roy Hart, η Ρηνιώ Κυριαζή προτείνει έναν δικό της, προσωπικό τρόπο εκπαίδευσης της φωνής του ηθοποιού (αλλά όχι μόνον), τον οποίο διδάσκει σε τακτική βάση σε σχολές υποκριτικής αλλά και εκτάκτως σε σεμινάρια και αντίστοιχα εργαστήρια.

Περιγραφή Εργαστηρίου

Το σεμινάριο απευθύνεται σε ηθοποιούς, τραγουδιστές, μουσικούς, εκπαιδευτικούς, ενώ είναι συγχρόνως ανοιχτό και σε όσους επιθυμούν να εξερευνήσουν τη λειτουργία και την απεριόριστη εκφραστικότητα της φωνής τους. Προηγούμενη εμπειρία ή σχετική εκπαίδευση δεν είναι απαραίτητη.

Η Ρηνιώ Κυριαζή στα μαθήματά της συνδυάζει τρεις διαφορετικές μεθόδους φωνής που αλληλοσυμπληρώνονται δημιουργικά. Η μέθοδος της Μίρκας Γεμεντζάκη αντιμετωπίζει το ανθρώπινο σώμα ως το τελειότερο και αυθεντικότερο μουσικό όργανο που, για να ηχήσει με τον μοναδικό τρόπο που υποβάλλει το ιδιαίτερο σχήμα και

η ψυχή του κάθε ανθρώπου, θα πρέπει να είναι απαλλαγμένο από τις περιττές εντάσεις που του επιβάλλουμε. Για να συμβεί αυτό θα πρέπει πρώτα απ' όλα να αποκαταστήσουμε τη φυσική λειτουργία της αναπνοής. Μόνο έτσι μπορούμε να παράγουμε τον ήχο που θα δονεί το σώμα και που συνεχώς θα μας εκπλήσσει με τις εντάσεις, το εύρος και τα χρώματά του, επιτρέποντάς μας να ανακαλύψουμε τη δική του μουσική.

Η μέθοδος της Kristin Linklater, με άξονα επίσης την απελευθέρωση της φυσικής φωνής, επικεντρώνεται στη βαθύτερη κατανόηση του νοήματος των λέξεων και στη λειτουργία της ικανότητάς μας να απευθύνουμε κάθε λέξη στον συμπαίκτη μας.

Η μέθοδος του Roy Hart, μέσα από αρχικά πολύ ελεύθερους φωνητικούς αυτοσχεδιασμούς, ανοίγει ακόμα περισσότερο το πεδίο της εξερεύνησης, της φαντασίας και της έκπληξης. Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να εμβαθύνουν στο ταξίδι της ελληνικής γλώσσας, με οδηγό τα διηγήματα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη 'Ο έρωτας στα χιόνια' και 'Ο ξεπεσμένος Δερβίσης'. Τα δύο διηγήματα θα χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία για την εφαρμογή των ασκήσεων και ως πηγή έμπνευσης για την αναζήτηση της φωνής.

Μεθοδολογία / Τρόπος Εργασίας

- Εισαγωγή στις μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν στο εργαστήριο (Linklater, Hart, Γεμεντζάκη).
- Στοιχεία ανατομίας και εισαγωγή στη φυσική αναπνοή.
- Βασικές ασκήσεις για τη συνειδητοποίηση των δονήσεων του ήχου.
- Τοποθέτηση της φωνής στα διαφορετικά ηχεία του σώματος.
- Ενασχόληση με αποσπάσματα κειμέ-

νων νεοελληνικής λογοτεχνίας και εφαρμογή των ασκήσεων.

- Διαφορετικές ποιότητες στη φωνή (ένταση, παύση, ρυθμός, τονικότητα) μέσω παραδοσιακών τραγουδιών.

- Εργασία σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο.

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να φορούν άνετα ρούχα και παπούτσια (π.χ. φόρμα και αθλητικά), ώστε να μπορούν να κινηθούν άνετα στον χώρο και το πάτωμα.

Σημειώνεται ότι το εργαστήριο θα οπτικογραφείται.

Μέρες και ώρες συναντήσεων*

8/9_Τρίτη 18:00-21:30
9/9_Τετάρτη 18:00-21:30
10/9_Πέμπτη 18:00-21:30
11/9_Παρασκευή 18:00-21:30
12/9_Σάββατο 10:00-15:00
13/9_Κυριακή 10:00-15:00

Σύνολο Ωρών: 24

Συμμετοχή: 130€ (110€ για φοιτητές/

άνεργους)

Στο πρακτορείο (Νικηταρά 19, Αγ. Ομολογητές)

*ο χώρος θα είναι ανοιχτός 20 λεπτά πριν από την έναρξη των εργαστηρίων

Επικοινωνία:

eidekanou@gmail.com

99849598, 96670490, 99363589

www.facebook.com/eidekanou

Το εργαστήριο είναι σχεδιασμένο για περιορισμένο αριθμό συμμετεχόντων. Για την καλύτερη διοργάνωση του εργαστηρίου, παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι να δηλώσουν συμμετοχή μέχρι την Παρασκευή 28 Αυγούστου. Το κόστος συμμετοχής πρέπει να καταβληθεί μέχρι την Παρασκευή 4 Σεπτεμβρίου. Στους συμμετέχοντες θα δοθεί βεβαίωση συμμετοχής.

Η Ρηνιώ Κυριαζή

• Απόφοιτος της Ανωτέρας Σχολής Δραματικής Τέχνης του Εθνικού Θεά-

τρου και του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Πανεπιστημίου Αθηνών.

- Συστηματική σπουδή της μεθόδου φωνής της Μίρκας Γεμεντζάκη, της μεθόδου freeing the natural voice της Kristin Linklater δίπλα στην ίδια στο Columbia University of New York και της μεθόδου του Roy Hart δίπλα στον Jonathan Hart στο New York University και στο Roy Hart Centre, Malerargues, France.

- Διδάσκει το μάθημα της Αγωγής του Λόγου στην Ανωτέρα Σχολή Δραματικής Τέχνης «Αρχή» της Νέλλης Καρρά από το 2008 και στη Δραματική Σχολή Αθηνών «Γ. Θεοδοσιάδης» από το 2014. Δίδαξε στο Τμήμα Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης από το 2010 έως το 2013.

- Σκηνοθέτησε «Τα μάγια της πεταλούδας» του Φεδερίκο Γαρθία Λόρκα για το Δν.Πε.Θε.Ιωαννίνων το καλοκαίρι του 2011.

- Δημιούργησε τα ηχητικά-μουσικά τοπία και πραγματοποίησε τη φωνητική διδασκαλία στις παραστάσεις «Πέρσες» του Αισχύλου σε σκην. Dimiter Gotshceff, Εθνικό Θέατρο, Επίδαυρος (2009) και «Ηλέκτρα» του Σοφοκλή σε σκην. Δημήτρη Ξανθόπουλου, Σύγχρονο Θέατρο Αθηνών (2014) και τη φωνητική διδασκαλία στις παραστάσεις «Ταξίδι μιας μεγάλης μέρας μέσα στη νύχτα» του Ευγένιου Ο'Νηλ(2007), «Ποιος φοβάται την Βιρτζίνια Γουλφ» του Έντουαρτ Άλμπνι (2009) και «Ο επιστάτης» του Χάρολντ Πίντερ (2011) σε σκην. Αντώνη Αντύπα στο Απλό Θέατρο, «Ρωμαίος και Ιουλιέτα» του Ουίλιαμ Σαίξπηρ σε σκην. Μίλτου Σωτηριάδη στο Θέατρο του Νέου Κόσμου (2009)

- Πραγματοποίησε έρευνα και καταγραφή μοιρολογιών, νανουρισμάτων, παραμυθιών και αφηγήσεων στα χωριά της Ηπείρου και ήρθε σε επαφή με την τέχνη του μοιρολογιού δίπλα σε Ηπειρώτισσες μοιρολογήτρες. Αποτέλεσμα αυτής της εργασίας υπήρξε η παράσταση «Φεύγουσα κόρη» όπου στον καμβά του διηγήματος του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη «Μια ψυχή» πλέκονται παραμύθια, νανουρισματα και μοιρολόγια, σε σκηνοθεσία Μίρκας Γεμεντζάκη, από την Εταιρεία Θεάτρου «Χώς», θέατρο Λιθογραφείων, Πάτρα, θέατρο Φούρνος, θέατρο του Νέου Κόσμου, Αθήνα, σε όλη την Ελλάδα και στο διεθνούς φήμης φεστιβάλ Brave Festival στο Wroclaw της Πολωνίας 2005-2014.

Για την ερμηνεία της στην παράσταση «Φεύγουσα κόρη» προτάθηκε για το βραβείο Μελίνας Μερκούρη 2007.

Το θεατρικό της έργο «Η Μεγάλη Άρκτος» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Το Ροδακίό».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Μύθος και Σεξουαλικότητα

Ανάλυση // Μια βαθιά πολωτική δυαδικότητα διέπει και διαπνέει μύθους και θρύλους, θρησκείες και λογοτεχνίες, ορίζοντας αγωνιστικά ή κι εναγώνια τις σχέσεις μας με τη σεξουαλικότητά μας

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Πώς οι βαθείς μας έννοιες της σωματικότητας και της σεξουαλικότητας μας ανάγονται σε μυθικά αρχέγονα, τους Ορφικούς μύθους που μέσα από τον Πυθαγορισμό, τον Πλατωνισμό και τον Νεοπλατωνισμό κληροδότησαν στον Χριστιανισμό τη βαθιά χαραγμένη αντίληψη της δυαδικότητας της ανθρώπινης φύσης: του σωματικού, ορεκτικού 'υποκάτω' και του ανώτερου, πνευματικότερου, θειότερου 'άνω θρώσκειν', της ύλης και σωματικότητας ως έδρας και

πηγής του 'κακού'.

Θα ακούσετε για τη Γαία, την πηγή της ζωής και του θανάτου, την αρχή της γονιμότητας, τη σκοτεινή βαθιά 'κοιλία', Δελφύν Μπτέρα Γη, Θεά Μπτέρα του κόσμου, που γέννησε το παν και τους Έλληνες θεούς που την αφάνισαν, αρσενικοποιώντας τη μυθική αντίληψη της σεξουαλικότητας κι αντικαθιστώντας την αρχική ενότητα της Δελφύος, με τον επίπλαστο μύθο ενός αρχέγονου ανταγωνισμού Αρσενικού-Θηλυκού-ουσιαστικός αλλά πολιτισμικά και κοινωνικά κατασκευασμένος μύθος, στον οποίο στηρίζεται η αρσενικοποιημένη πνευματικότητα του δυτικού πατριαρχισμού με τα κοινωνικά

και ηθικά αξιακά παράγωγα της σεξουαλικής διαφοράς και της υποταγής του υλικού, θήλεως 'κάτω' και του άρρενος 'άνω'. Μια βαθιά πολωτική δυαδικότητα διέπει και διαπνέει μύθους και θρύλους, θρησκείες και λογοτεχνίες, ορίζοντας αγωνιστικά ή κι εναγώνια τις σχέσεις μας με τη σεξουαλικότητά μας, και διαμορφώνοντας τις ηθικές ή κοινωνικές, πάντως, πολιτισμικές μας στάσεις ως προς τον ερωτισμό, το άλλο φύλο ή εν γένει το 'Άλλο' που όντας το 'Άλλο' βλέπεται, σε όλους τους τόπους κι εποχές, υπό το πρίσμα πάντα της απειλής για εξουσία και κυριαρχία, ο 'Εχθρός εντός των Πυλών' μας, πρόκληση για απόθνηση επειδή, αδήριτα

και απολέμτητα, ακώριστη κι ακατανίκητη η έλξη. Η Βούληση που κινεί και συνεχίζει τη ζωή, κάτω από το φωτειρό απολλώνιο επίπλασμα που θέλει να κρύψει την αρχέγονη αλήθεια της Γεννήτορος Δελφύος. Θα δούμε πώς η ιδέα του κυρίαρχου θήλεως από την αρχαιότητα, η 'υγρά φύσις' του Θηλυκού, το 'υγρόν κοίλον' της Καλυψούς ή 'η μεγάλη η θάλασσα που μας έφερε εδώ', υποτάχτηκε στον άρρενα Ουρανό, η θεά στον Θεό, στον Δία Ουρανό που σκύβει να δώσει ένα φιλί στη ματάμ Ορτάνς Γη, πώς το απέδωσε ο Κρην Καζαντζάκης, από το νησί όπου ο Άρρην Θεός καθυπόταξε τη χθόνια Θεά με τα Φίδια. Στις διάφορες, πλούσιες απο-

χρώσεις του μύθου στη δυτική σκέψη, από το σώμα ως αμαρτία στον έρωτα ως ποιητική ολοκλήρωση, από τον Μεσαίωνα και την ευγενή, ιδανική μοιχαλίδα Ιζόλδη μέχρι τον Διαφωτισμό και το καρτεσιανά μηχανοποιημένο παραγωγικό αρσενικό, από τη βικτωριανή εποχή μέχρι την εμπορευματική εποχή μας, βλέπουμε τον έρωτα και το σεξ είτε να εξυψώνεται και να ανυμνείται, είτε να εξοβελίζεται στα τάρταρα, να καταπιέζεται και καταδικάζεται. Ο Έρωσ λοιπόν, όχι ως μια βιολογικά και πολιτισμικά σταθερή και καθορισμένη ποιότητα κι αξία, αλλά μια ρέουσα, μεταβαλλόμενη και άπειρη ανθρώπινη δυνατότητα.

Ομήρου Λέξις

Οι ομηρικές ευφωνίες

Οι ομηρικές οι ευφωνίες όγχνοι και ροιαί και μιλέαι αγλαόκαρποι: λ 589
αχλαδιές, ροδιές, χρυσόκαρπες μιλιές θωρούσες

Ω, οι ομηρικές οι ευφωνίες. Οι παρρηχίσεις, οι συννηχίσεις, οι ονοματοποιίες, οι τομές, του μέτρου και της προσωδίας η τέχνη.

Εδώ, στην Νέκυια, στην 'κατάβασι' στον Άδη. Προς το κλείσιμο της ραψωδίας, αφού ο Οδυσσεύς είδε τους 'νέκυιες ήρωες κατατεθνηκότες', τον

Αχιλλέα που παρρηχτικά 'ακίχαζεν Αχιλλεύς', τον Αϊάντα που χολωμένος από τα κλεμμένα γέρα που κι εδώ στον Άδη 'κεχολωμένη αφεστήκει', κι 'ουδέν ημείβετο', είδε παρελαύνουσες τις μεγάλες μορφές 'γυναικών θηλυτεράων', την Τυρώ ευπατέρεια, την Αντιόπη, 'Ασωποίο θύγατρα', την Αλκμήνη, 'Αμφιτρώωνος άκοιτιν', την 'μπτέρα Οιδιπόδο Επικάστιν' (όπως ονομάζει την Ιοκάστη).

Είδε και την 'Χλώριν περικαλλέα', την Ληδη την Τυνδάρεω παράκοιτιν και την Ιφιμέδεια, την Αλωήος παράκοιτιν,

και πριν καταλήξει στην μπτέρα του Αντίκλεια για να της δώσει μαύρο αίμα να πει απ' το σπαθί του ώστε να της μιλήσει.

Και βλέπει ο Κάμμορος Οδυσσεύς και τους μεγάλους τιμωρημένους των Θεών: τον 'πελώριον' κυνηγό Ωρίωνα να κυνηγά 'κατ' ασφοδελόν λειμώνα', τον γίγαντα Τιτυό, σε 'εννέα πέλεθρα' ξαπλωμένο, την μοίρα να μοιράζεται του Προμηθέα, δύο 'γύπε ήπαρ κείροντε'. Του 'Παραλόγου' του Καμύ ο ήρωσ, ο Σίσυφος ('il faut gu' on l' imagine heureu'), τον μάταιο βράχο του στην κορφή να κουβαλεί για να τον βλέπει ξανά και ξανά 'πέδονδε κυλίνδετο λάας αναϊδής', με την συνήχηση των τριβωμένων, αήκων σήμερα ή ηχηρών τότε, 'δ' ή 'ντ', να αποδίδουν τον ήχο της πώσεως στην πλαγιά. Δούπος, ή 'ντούπος'.

Κι ανάμεσά τους ο γέρον Τάνταλος,

πατέρας του Πέλοπα, που την φιλοξενία των θεών είχε προσβάλει, τιμωρημένος στις λίμνες το νερό να μην μπορεί να πει, αφού όσες φορές έσκυβε να πει, πείειν μεναίνων, τόσες έφευγε του νερού ο βυθός, 'τοσσάχ' ύδωρ απολέσκειτ' αναβροχέν' (λ 586). Από πάνω από την κεφαλή του, 'κατά κρήθεν' - από το 'κρας', κεφαλή και το 'θεν' - 'αψηλοφούντωτα δένδρα, 'δένδρα υψιπέτλα' γέρναν πάνω του τον καρπό τους: μόλις όμως άπλωνε το χέρι να τα πάσει, 'ίθηνεν επί χερί μάσασθαι', τα 'σπρωχνε ο άνεμος ψηλά στα νέφη τα σκιερά, 'τας δ' άνεμος ρίπασκε ποτί νέφη σκιδόνετα'.

Προσέχουμε την τέχνη στους δύο στίχους που περιγράφουν το απρόσιτο, βασανιστικού αιώνιου πειρασμού την βάσανο. Επιλέγει ο τεχνίτης Όμηρος διπλάσια φωνήεντα από σύμφω-

να, 43 φωνήεντα έναντι 21 συμφώνων, ώστε ζουμερότερα, πιο χορταστικά στο στόμα να αποδώσει κι εύχυμα τα φρούτα. Αφήνοντας στην αγγλική, που τα ελληνικά της ξέρει, την λέξη των πειρασμών: 'tantalizing'.

Δένδρα δ' υψιπέτλα κατά κρήθεν χέε καρπόν, όγχνοι και ροιαί και μιλέαι αγλαόκαρποι συκεία τε γλυκεραί και ελαίαι τηλεθώσσαι:

Κι ήταν και δέντρα αψηλοφούντωτα, που έγερναν τον καρπό τους απάνω του αχλαδιές, χρυσόκαρπες μιλιές, ρογιές θωρούσες, θωρούσες και συκίες μελόγλυκες κι ελιές δροσιά γεμάτες.

Πειρασμός, στην δίψα του καλοκαιριού, έτσι;

www.simerini.com.cy

Βιβλιονηλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Ένα ιστορικό κειμήλιο

Πρώτο Τετράδιο Λυκείου Ελληνίδων Αμμοχώστου

Υστερα από το «Λεύκωμα Φωτογραφιών [του] Ελληνικού Γυμνασίου Αμμοχώστου», που ο παρήγορος Θεός της προσφυγιάς μάς έστειλε, θέλοντας ν' αναθερμάνει τη μνήμη της νοερής περιδιάβασης, αλλά και τη ζωντανή πίστη για επιστροφή στην αγαπημένη μας πόλη, ευδοκίσαμε να επανακτήσουμε άλλο ένα ιερό κειμήλιο: το «Πρώτο Τετράδιο Λυκείου Ελληνίδων Αμμοχώστου 1929 - 1939», που ήλθε στο φως τον φετινό Γενάρη από την Ομοσπονδία του ιστορικού μας Σωματείου με εκδοτική και καλλιτεχνική επιμέλεια Βάσου Στυλιανού και Ελένης Γρηγορίου αντιστοίχως. Την αγαθή τύχη της έκδοσης, που πραγματοποιήθηκε με τη γενναία χορηγία του Ιδρύματος Αναστάσιος Λεβέντης μαζί με τους οβολούς φιλότιμης συνεισφοράς, καθώς και τη συναισθηματική αξία, που έχει για τους Αμμοχωστιανούς πέραν της ιστορικότητάς της, υπογραμμίζει επιλογικά στο εισαγωγικό της σημείωμα η ερίτιμος πρόεδρος της Ομοσπονδίας του Λυκείου κ. Κλαίρη Αγγελίδου: «Με θέλημα Θεού, ο απεσταλμένος Τουρκοκύπριος ανάμεσα σ' ένα σωρό πεταγμένα κατάχαμα βιβλία, προγράμματα, εφημερίδες "τυχαία" επέλεξε τούτο το τετράδιο. Αποτελεί τον καθρέφτη της κοινωνίας της μικρής αναπτυσσόμενης πόλης μας. Ένα ιστορικό κειμήλιο για μας και την Αμμοχώστο. Με την έκδοσή του το κάμνουμε κτήμα σ' όσον το δυνατό περισσότερους συμπολίτες μας. Μια ιστορική μαρτυρία».

Αυτό, συγκεκριμένα, είναι το ιδιόχειρο «τετράδιο» πρακτικών του Λυκείου Ελληνίδων Αμμοχώστου, που διατηρούσε επί πέντε συναπτά έτη, από της ιδρύσεώς του το τέλος του 1929 έως το 1935, η ιδρύτρια, ισόβια πρόεδρός του και σκαπανέας της πνευματικής ζωής της πόλης, αείμνηστη Μαρία Π. Ιωάννου. Αν εμείς νιώθουμε τόση νοσταλγία μετροφυλλώντας το, με πόση περηφάνια και ιδιαίτερη συγκίνηση η πνευματική της κόρη κ. Λούλα Κύπρου Χρυσάνθη θα είδε τυπωμένο τον καλλιγραφικό και ορθογραφικό της χαρακτήρα, τη συγκρότηση της «πρακτικής» της δεξιοτέλειας και τα πολύ καλά Ελληνικά της σε εύληπτη καθαρεύουσα.

Στις πρώτες σελίδες του «Τετράδιου» εξαγγέλλεται προς τις «αξιότιμες κυρίες και δεσποινίδες» η ίδρυση «γυναικείου Σωματείου υπό την επωνυμία "Λύκειον Ελληνίδων Αμμοχώστου", σκοπός του οποίου είναι η πνευματική και σωματική ανάπτυξη των μελών του. Εις από τους σκοπούς του Σωματείου επίσης θα είναι ίδρυσις γυναικείας μανδολινάτας». Καθώς διαφαίνεται στις καταγεγραμμένες δραστηριότητες των 97 σελίδων του πολύτιμου τούτου αποθησαυρίσματος, ο φιλόδοξος

σκοπός τελεσφόρησε στους επί μερους ευγενείς του στόχους, που περιελάμβαναν όχι μόνο την «ίδρυση μανδολινάτας», αλλά και μια σειρά άλλων δημιουργικών, μορφωτικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων. Ιδρυτικοί θεσμοί, η συστηματική λειτουργία των οποίων απέδωσε τους ζωογόνους καρπούς μιας σφύζουσας πνευματικής ζωής πολυσχιδών πολιτισμικών δρώμενων με τη συμβολή, ασφαλώς, και τη συνεργασία προγενέστερων είτε μεταγενέστερων Συλλόγων και Σωματείων, όπως: ο ΕΦΣΑ, που ιδρύθηκε από τον Κυριάκο Χατζηιωάννου, το Σωματείο Ανόρθωσης, ο Φιλόπρωχος Σύλλογος και λοιποί πνευματικοί φάροι της πόλης, που ακολουθώντας το εμπνευσμένο παράδειγμά τους, κράτησαν μέχρι την εισβολή του Αττίλα άσβηστο το φως μιας ξεχωριστής ακτινοβολίας.

Οι επί σχεδόν μισό αιώνα δραστηριότητες του Λυκείου, κάτω από την πρωτοποριακή σύλληψη και ώθηση της Μαρίας Π. Ιωάννου, ενδεικτικά συνοψίζονται από την κ. Αγγελίδου, απ' όπου συνοπτικότερα επισημαίνουμε: ανακήρυξη της Διευθύντριας του Παρθεναγωγείου και ιδρύτριας του Φιλοπρωχικού Ελένης Χατζηπέτρου σε Επίτιμη Πρόεδρο το 1930, διοργάνωση διαλέξεων με σημαντικούς ομιλητές, ίδρυση «Κυριακού Σχολείου διά τας απόρους αγραμμάτους κορασίδας», Ωδείου, Βιβλιοθήκης, Παιδικής Εξοχής, Μαντολινάτας, Θεατρικού Ομίλου και Παιδικού Θεάτρου, Εργαστηρίου ραπτικής, οικονομικής και διακοσμητικής, εβδομαδιαία φιλολογικά τέια κ.ά.

Στο αριθμημένο περιθώριο των αρχικών σελίδων, πριν από τις σελίδες των γενικών συνελεύσεων, συνεδριών και ισολογισμών, τα πρώτα εγγραφέντα μέλη ανέρχονται σε 175, ενώ αφήνονται 9 κενές, για να συμπληρώνονται σταδιακά. Στη συγκινητικότερη, ωστόσο, 37η σελίδα καρφιστώνεται το αντίγραφο απόδειξης τηλεγραφήματος προς τον τότε υφυπουργό αποικιών, όπου μεταξύ άλλων τού διαμνηνύεται: «...αι Ελληνίδες της Κύπρου ένα και μόνο διακαή και αναλλοίωτον πόθον έχουν, την ένωση της Κύπρου μετά της μητρος Ελλάδος».

Ιδεοσκοπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Η πόλις σε ακολουθεί

chrysothemisch1@gmail.com

Έλα, σε παρακαλώ, άλλο μην αργείς! Μα πρόσεξε πώς θα 'ρθείς! Δεν ακούς στις κλεψιδράς τον καιρό το πεισμένο κάλεσμά μου; Κουράστηκες, στ' αλήθεια, ν' αφουγκράζεσαι το κλάμα του βραχνά μου. Κι απόκαμες στην οργή μου την κραυγή, απαντοχής τη ραγισμένη μου φωνή. Πώς πιο πέρα να βαστάξεις απέραντης λήπτης τους λυγμούς να σμίγουν με σιωπηλούς της θάλασσάς μου φλοίσβους. Ανταριασμένα κύματα «ξαγριεμένης σκλάβας» του Κωνσταντία να ξεπούν τα μαύρα τρύπια βράχια. Δεν πιστεύεις πια μήτε αδημονείς μηδέ στέργεις, προδομένη, απατημένη, σε αποσταμένες της καρδιάς μάτιας ελπίδες- στον κατακτιτών τη χλεύη, αρχόντων παρακάλια κι επιτήδειων αφεντάδων κούφιος υποσχέσεις. Φτάνει πλέον, είπες, ψεύτικα λόγια, μεγαλαυχίες, γελοίες ρητορείες- πόσα μοιρολόγια, μύθους, θρηνωδίες; Ως εδώ, είπες, μοιραίων ασμάτων στιχουργίες, σπονδές, επικλήσεις και ωδές ανάδοχών μου ποιτών. Μα τώρα, σου λένε, είν' αλλιώς! Θα γίνει το μεγάλο θαύμα! Τώρα, αύριο, μεθαύριο, τέλος στο αίνιγμα της Σφίγγας, όπου να 'ναι θα λυθούν τα μάγια... Για να πάψουν πόλη-φάντασμα, αερικό και ξωτικό να με ξορκίζουν. Όχι σε Δερύνειας παρατηρητήριο να μ' αντικρίζουν- με κιάλια εσύ σαν ξένη να θωρείς μήτε σε φωτογραφίες και ταινίες ν' αναθυμάσαι τη μορφή μου. Όχι, δεν γίνεται Επιταφίων προσκυντές σ' Εξορινούς, δραμάτων θεατές να 'ρχονται να φεύ-

γουν περαστικοί διαβάτες. Τη φωτιά δεν σβήνει θάλασσας αφρός, της χρυσοκόνης η άμμος.

Έλα, σε ικετεύω, άλλο μην αργείς! Μα πρόσεξε πώς θα 'ρθείς! Στων Συμπληγάνων τον καιρό τα βήματα ολοένα να προσμένω και του ερχομού να ψάχνω τα σημάδια στο κατώφλι. Ολάκερα σαράντα κι ένα χρόνια για την ακρίβεια μετράς κομπολόι μια-μια τις πίκρες της φυγής σου. Του ξεριζωμού, δεν λέω, γιατί τις ρίζες σου κρατώ βαθιά μες στην ψυχή, σε γη πανάρχαια, ιερή. Από τη Σαλαμίνα ο Τεύκρος, ο Ευαγόρας κι ο Ονήσιλος σου γνέφουν με τις ευλογίες των Αποστόλων Αντρέα και Βαρνάβα.

Έλα, σου ζητώ, άλλο μην αργείς! Μα πρόσεξε πώς θα 'ρθείς! Με της νιότης τ' άνθη τα φερωτά σου φόρεσε σαντάλια κι εμπρός να περπατήσουμε μαζί. Το σπίτι σου εκεί σαν πρώτα μυρωμένο αφρίζε γιασεμί. Δεν θα 'ναι πια περικλειστο πίσω από συρματοπλεγμα μ' αγκάθια. Δεν ακούς που σε καλεί της Αγίας Ζώνης η καρμπάνα; Δεκαπενταύγουστο ήταν τότε κι ήταν χτες, μα η Παναγιά θ' αναστηθεί από την Κοίμησή της. Μποροσάρισα Οδηγίτρα τον γυρισμό φωτίζει. Απ' τον χαμένο παράδεισο στις εξορίας τη στράτα σε κήπο Εσπερίδων, στου Άν Μένιου τα περβόλια. Κι αν ξεραθήκαν οι πορτοκαλιές σε λίγο πάλι θε ν' ανθίσουν, χρυσά μήλα να δέσουν στον καρπό τους. Τράβα ύστερα να πάμε σε Αγίας Κατερίνας κατακόμβη, να περάσουμε απ' το Γυμνάσιο Θηλέων, το σχολείο σου. Η Χρυσοσπηλιώτισσα

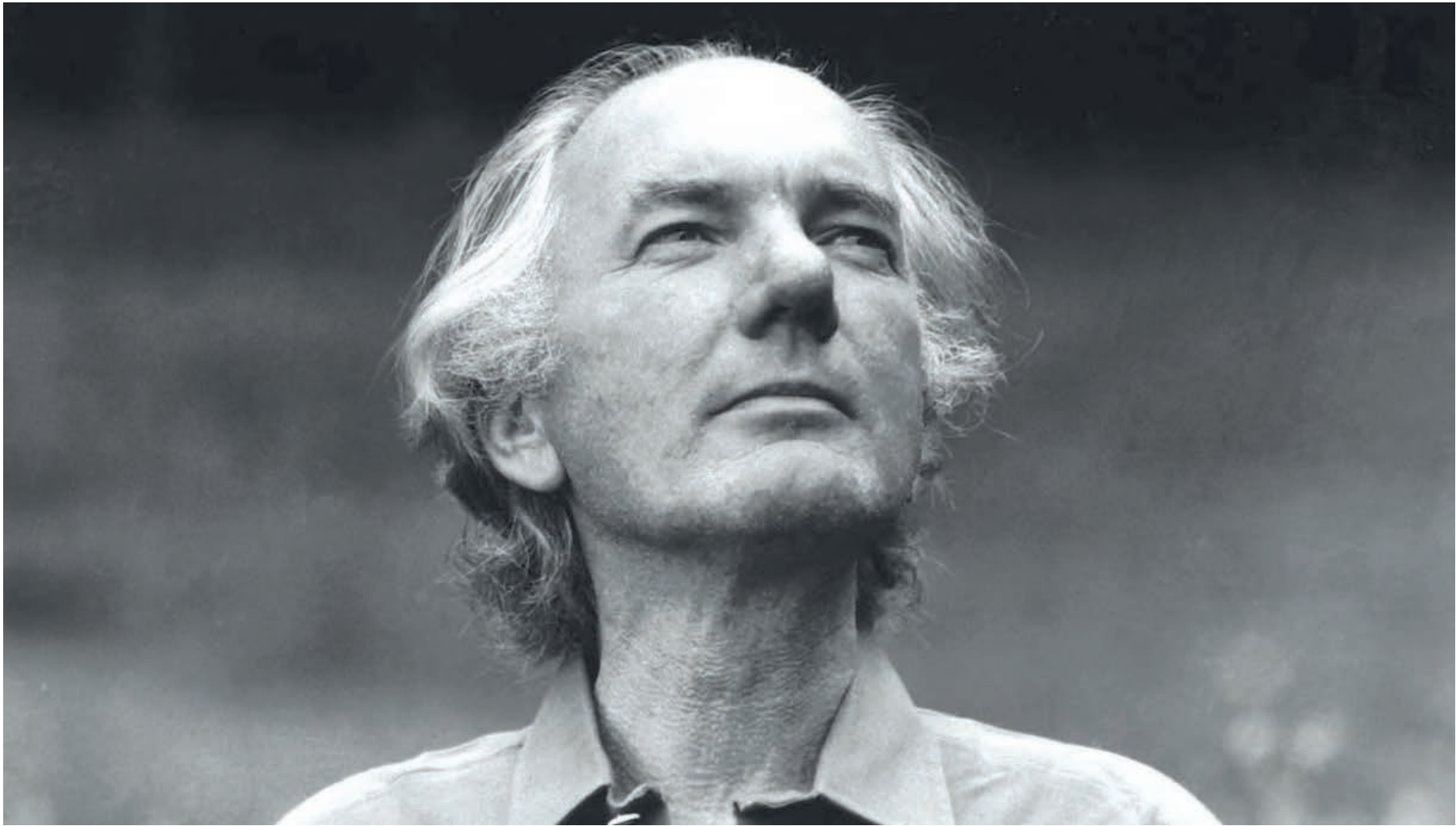
μάς περιμένει κι ο Άν Λουκάς στήνει πανηγύρι. Βιάσου να προλάβουμε να περιδιαβάσουμε μαζί της θύμησός σου μονοπάτια κι άλλους δρόμους, λεωφόρους. Απ' την οδό Ερμού, εκεί όπου τον Γιάλλουρο σκοτώσαν οι Εγγλέζοι, μέχρι την πλατεία με δασούδι από πεύκα αριστερά και σ' ολοπράσινη νησίδα μέγαρο Δημαρχείου. Πού είναι η προτομή του Αυξεντίου; Την καροτήσαν βάρβαροι Αττίλες. Μόλις το Νοσοκομείο περνούμε, τραβούμε στα τειχιά με τον πύργο του Οθέλλου. Μην ακούς την κραυγή της Δεισοδαιμόνας, μόνο πλοία αλαργινά στο λιμάνι ν' αγαντεύεις. Πίσω ξανά στου Αγίου Νικολάου τη στοά και μετά Δημοκρατίας. Μην βλέπεις που 'ναι κλειστά τα σινεμά, τα μαγαζιά. Καλέςπραμάτειες, ευωχίες, χαρές θ' ανοίξουν να μας δώσουν. Τα ζαχαροπλαστεία απ' το Ντελίσ ως την Κυψέλη με κερήθρας μέλι θα γεμίσουν. Πώς στέκουν, δες, αντικριστά κι αμίλητα τα δυο τους! Βουβά αετώματα χαρακίες σε ιωνικές κολόνες των αρρένων του Ελληνικού Γυμνασίου, το Λύκειο Ελληνίδων. Κι ανάμεσα το πάρο με σκουριασμένες σιδερέιες περίλυπα δελφίνια γιορτές πορτοκαλιές να λαχταρούν. Σε Φάληρο, Ακταίο, Αλάσια ή στις Λουλουδιές να κάνουμε ένα μπάνιο; Όχι, πρώτα στο King George πλάι στα φλογόδεντρα για καλοκαιρινό ποτό ή αν προτιμάς σ' ένα της Κέννεντυ ξενοδοχείο κοσμικό. Όνειρο θερινής νυκτός; Μα πώς; Όπου κι αν δεις, εσύ είμ' εγώ! Η πόλις σου σε ακολουθεί. Σε δρόμους ίδιους γυρνάς. Στην Αμμοχώστο έχεις φτάσει...

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Τόμας Μπέρνχαρντ, Τα βραβεία μου

Απόσπασμα της εβδομάδας // Όλοι εμείς τα τελευταία πενήντα χρόνια δεν είμαστε τίποτα άλλο παρά ένας πόνος· ο πόνος είναι τώρα η διανοητική μας κατάσταση // Επιμελείται η **Μαρία Μηνά**

Ομιλία I, κατά την απονομή του Λογοτεχνικού Βραβείου του Ελεύθερου και Χανσεατικού Δήμου της Βρέμης, κατά τη δεκαετία του '60

Αξιότιμοι παρευρισκόμενοι,

Δεν μπορώ να παραμείνω πιστός στο παραμύθι για τους αρχιτραγουδιστές της πόλης σας· δεν θέλω να διπληθώ απολύτως τίποτα· δεν θέλω να τραγουδήσω· δεν θέλω να κάνω κήρυγμα· αλλά τούτο είναι αλήθεια: τα παραμύθια τελείωσαν, τα παραμύθια για τις πόλεις και για τα κράτη και όλα εκείνα τα επιστημονικά παραμύθια· το ίδιο και τα φιλοσοφικά· δεν υπάρχει πια ο κόσμος των πνευμάτων, το ίδιο το σύμπαν δεν είναι πια παραμύθι· η Ευρώπη, το ωραιότερο, είναι νεκρή· αυτή είναι η αλήθεια και η πραγματικότητα. Η πραγματικότητα όπως και η αλήθεια δεν είναι παραμύθι, και η αλήθεια δεν υπήρξε ποτέ παραμύθι.

Πριν από πενήντα χρόνια ακόμα η Ευρώπη ήταν εντελώς παραμυθένια, ο κόσμος ολόκληρος ήταν ένα κόσμος του παραμυθιού. Σήμερα υπάρχουν πολλοί που ζουν σ' αυτό τον κόσμο του παραμυθιού, αλλά ζουν σ' ένα νεκρό κόσμο και οι ίδιοι είναι επίσης νεκροί. Όποιος δεν είναι νεκρός ζει, και μάλιστα όχι στα παραμύθια· αυτός δεν είναι παραμύθι.

Εγώ ο ίδιος επίσης δεν είμαι παραμύθι, από κανένα κόσμο του παραμυθιού· αναγκάστηκα να ζήσω μέσα σ' ένα μακρύ πόλεμο και είδα εκατοντάδες χιλιάδες να πεθαίνουν και άλλους που

τους προσπερνούσαν και συνέχιζαν· όλα συνεχίστηκαν, στην πραγματικότητα· όλα άλλαξαν, είναι αλήθεια· μέσα σε πέντε δεκαετίες, στις οποίες το παν εξεγέρθηκε και στις οποίες τα πάντα άλλαξαν, στις οποίες ένα προαιώνιο παραμύθι έγινε η πραγματικότητα και η αλήθεια, νιώθω όλο και περισσότερη παγωνιά, καθώς από έναν παλιό κόσμο προέκυψε ένας καινούργιος και από μια παλιά φύση προέκυψε μια φύση καινούργια.

Είναι πιο δύσκολο να ζει κανείς χωρίς παραμύθια, γι' αυτό ακριβώς και είναι τόσο δύσκολο να ζει κανείς στον εικοστό αιώνα· κι εμείς απλώς υφιστάμεθα ακόμη· δεν ζούμε, κανείς δεν ζει πια· αλλά είναι ωραίο να υφίσταται κανείς στον εικοστό αιώνα· να επιβιώνει και να προχωρά· αλλά προς τα πού; Δεν προέρχομαι από κανένα παραμύθι, αυτό το ξέρω, και ούτε πρόκειται να καταλήξω σε κάποιο παραμύθι, αυτό είναι οπωσδήποτε μια πρόδοος και αυτό είναι οπωσδήποτε μια διαφορά ανάμεσα στο πριν και το σήμερα.

Βρισκόμαστε στη φοβερότερη επικράτεια ολόκληρης της ιστορίας. Είμαστε τρομαγμένοι, και μάλιστα τρομαγμένοι με τα φρικτά υλικά του νέου ανθρώπου· και της νέας γνώσης της φύσης και της ανανέωσης της φύσης·

όλοι εμείς τα τελευταία πενήντα χρόνια δεν είμαστε τίποτα άλλο παρά ένας πόνος· αυτός ο πόνος σήμερα είμαστε εμείς· ο πόνος είναι τώρα η διανοητική μας κατάσταση.

Διαθέτουμε εντελώς νέα συνθήματα, διαθέτουμε μια εντελώς νέα αντίληψη του κόσμου και μια εντελώς νέα, πραγματικά την τελειότερη αντίληψη για το περιβάλλον του κόσμου και διαθέτουμε μια εντελώς νέα ηθική και διαθέτουμε εντελώς νέες επιστήμες και τέχνες. Ζαλιζόμαστε και κρυώνουμε. Πιστέψαμε ότι επειδή είμαστε άνθρωποι θα χάναμε την ισορροπία μας, αλλά δεν τη χάσαμε την ισορροπία μας· κάναμε εξάλλου τα πάντα για να μην πεθάνουμε από το κρύο.

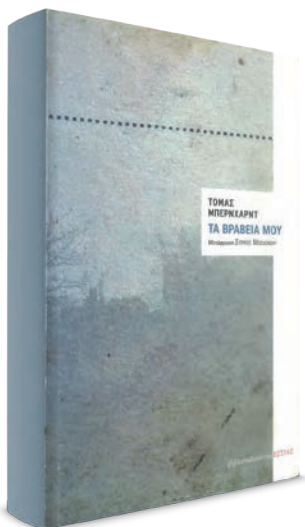
Τα πάντα άλλαξαν επειδή εμείς τα αλλάξαμε, η εξωτερική γεωγραφία άλλαξε ακριβώς όπως και η εσωτερική.

Έχουμε τώρα υψηλές αξιώσεις, δεν σταματάμε να θέτουμε υψηλές αξιώσεις· καμιά εποχή δεν έθεσε τόσο υψηλές αξιώσεις όσο η δική μας· η ύπαρξή μας υφίσταται κίολας μέσα στη μεγαλομανία· επειδή όμως ξέρουμε ότι δεν μπορούμε να γκρεμιστούμε ούτε να πεθάνουμε από το κρύο, τολμάμε να κάνουμε αυτά που κάνουμε.

Η ζωή δεν είναι τίποτα άλλο παρά επιστήμη, απόσταγμα επιστημών. Τώ-

ρα ξαφνικά ενταχθήκαμε στη φύση. Εξοικειωθήκαμε με τα στοιχεία. Εμείς θέσαμε την πραγματικότητα υπό δοκιμασία. Η πραγματικότητα έθεσε εμάς υπό δοκιμασία. Ξέρουμε τώρα τους νόμους της Φύσεως, τους ατέλειωτους Υψηλούς Νόμους της Φύσεως, και μπορούμε να τους μελετήσουμε πραγματικά και αληθινά. Τώρα πια δεν εξαρτάμαστε από υποθέσεις. Όταν κοιτάζουμε τη φύση δεν βλέπουμε πια φαντάσματα. Έχουμε γράψει το πιο τολμηρό κεφάλαιο στο βιβλίο της παγκόσμιας ιστορίας· και μάλιστα ο καθένας από μας μόνος του, υπό το κράτος του τρόμου και το φόβο του θανάτου, και ουδείς σύμφωνα με τη θέλησή του, ουδείς κατά το γούστο του, αλλά βάσει του νόμου της φύσεως, και γράψαμε αυτό το κεφάλαιο πίσω από την πλάτη των τυφλών πατεράδων και των πλίθιων δασκάλων μας· πίσω κι από τη δική μας πλάτη μετά από τόσα και τόσα μακροσκελή και ανούσια κεφάλαια, αυτό είναι το συντομότερο, το σημαντικότερο. [...]

Τα πάντα είναι ξεκάθαρα, θα έχουν μια όλο και μεγαλύτερη και βαθύτερη διαύγεια, και τα πάντα θα είναι ψυχρά, με μια όλο και πιο αποτρόπαια παγωνιά. Στο μέλλον θα έχουμε τη γεύση μιας διαρκώς διαυγούς και διαρκώς παγερής ημέρας. [...] (σελ. 121-124)

Τα Βραβεία μου του Τόμας Μπέρνχαρντ κυκλοφορούν από τις εκδόσεις **Εστία** σε μετάφραση **Σπύρου Μοσκόβου**